

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24
ערוב 2000

מיטב השידורים מגדולי הרבנים

ללא פרסומות.
ללא חדשות.
ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

המקובל הרב יוסף מערבי זצ"ל - מוצאו של רבינו היה מארצות ערב, המגרב. בצעירותו עלה לארץ ישראל והיה אחד מעשרת התלמידים שלמדו תורה מפי רבינו המקובל האלוף האר"י הקדוש, ובראשם המקובל האלוף רבי חיים ויטאל. כשהיה רבינו האריז"ל עולה עם תלמידיו לאתרא קדישא מירון היה מושבם במקום בו גילה רבי שמעון בר יוחאי את האידרא רבה. הוא הושיב אותם כפי שורש נשמתם: את רבי יוסף המערבי הושיב על מקומו של רבי יוסי, את רבי יצחק הכהן במקומו של רבי יצחק, וכן כולם. הוא עצמו ישב במקומו של רבי שמעון בר יוחאי ולימדם סתרי תורה. לאחר פטירת האר"י הקדוש זיע"א רבינו נמנה בין

שלושת תלמידיו הגדולים שנשארו בחיים ולא פגעה בהם מידת הדין. לגבי זהותו המדויקת של רבינו קיימת אי בהירות. ככל הנראה הכוונה היא לרבי יוסף בן טבול המערבי. לדברי רבי בנימין רפאל כהן מחבר הספר "מלכי תרשיש" קיימות כשש סברות שונות לגבי זהותו של הרב.

זכה לגילוי אליהו הנביא. לאחר פטירת רבינו האריז"ל, ירד למצרים והפיץ שם תורה. לאחר מכן פנוי לארץ מולדתו. בכל מקום בואו הרעיש את הלבבות בתורתו ובקדושתו. השיב לב ישראל לאביהם שבשמיים. כשהגיע לעיר אל-חאמה (בעיר גאבס) שבתוניס מונה לכהן כאב"ד. הגוים כינו את רבינו "ג'ד ליהוד". מלומד בניסים. כאשר קרב יום פטירתו, רבינו כינס את בני ביתו ואת ראשי הקהילה ואמר להם כי הוא הולך בדרך כל הארץ. הוא מבקש מהם לקבור אותו היום ולא במוצאי שבת. עוד ביקש שיניחו אבנים מאבני המקום זכר לחורבן הבית. נעשה נס והשמש לא שקעה והם הספיקו לקבור את רבינו. מועד פטירתו המדויק לא ידוע. מסורת ההילולה ב-א' טבת ה'ש"פ (1625) יעלו על ציונו. עד היום רבים עולים על ציונו וזוכים לראות ניסים.

מרבותיו: רבינו ר' יצחק לוריא אשכנזי- האריז"ל (רבינו היה מגדולי תלמידיו). **מתלמידיו:** רבינו גדליה הלוי זצ"ל (גיסו של מהרח"ו). **מחיבוריו:** מעט מדברי תורתו הופיעו בסוף ספר 'מבוא שערים' ודרוש 'חפצי בה' ובתחילת ספר 'שמחת כהן'. עיקר חישובי תורתו לא התגלה, ביניהם חיבור על האידרא רבה וחיבור הכולל דרושים וכוונות שקיבל מרבו האריז"ל.

מספר ימים לאחר קבורתו של הרב הקדוש בשדה החיטה ערבי עבר במקום. באמצע השדה עמד גל אבנים אשר לא היה בעבר. הערבי כעס מאוד וחשב בליבו: "זה בטח תעלול של יהודי". הוא לקח מיד מעדר בידו והתחיל לפזר את גל האבנים. הוא לא הספיק לפזר שתיים או שלוש אבנים ולפתע עיניו חשכו מלראות.

הוא זרק את המעדר והתחיל לפשפש בעיניו אך דבר לא עזר הכל חושך ואין הוא רואה דבר. הערבי התחיל לצעוק ולבכות. הערבים בסביבה שמעו את קול הצעקות והבכי ומיד ניגשו אליו. הם לקחו אותו לביתו. בני משפחתו שלא ידעו דבר לקחו אותו לרופא אבל הוא לא הצליח למצוא את הסיבה מדוע האיש התעוור. בלילה כשהלך לישון חלם חלום, מולו עמד דמות אדם ולו זקן לבן ופניו זוהרות שאמר לו: "אני רבי יוסף אל-מערבי הקבור בשדה, למה אתה רוצה להפריע למנוחתך?".

הערבי נבהל מאוד וביקש סליחה ומחילה והבטיח לו כי ישוב מחר אל השדה ויחזיר את האבנים למקומם. הוא גם נדר על עצמו לעשות הילולה מדי שנה במקום. הוא גם ביקש מהרב הקדוש כי ישיב לו את מאור עיניו. בבוקר והנה הוא רואה. הוא אסף את כל בני משפחתו וסיפר להם את אשר חלם. הם כולם הלכו לקבר, החזירו את האבנים למקומם וערכו הילולה במקום. מאז ועד היום מדי שנה בשנה ביום ראש חודש טבת, כך קבעו יהודי המקום, נערכת הילולה לרב רבי יוסף אל-מערבי זצ"ל במקום ההוא בשדה החיטה ורבות אנשים עולים להשתטח על קברו יהודים וערבים גם יחד.

מדי שנה בראש חודש טבת היתה נערכת 'זיהרה' רבתי כבודו. על מעשה פלאי הקשור לאותה 'זיהרה', מסופר בספר 'יוסף חי' שהודפס לכבודו בעיר ג'רבה. פעם הגיע משפחה לחוג בהילולת הצדיק. הם התארחו בעליית הגג של משפחה ערבית. אותה משפחה הבחינה בתכשיטיה של האישה וחמדה אותם. כדי שהחשד לא יפול עליהם, בני המשפחה דיברו עם ארבעה פוחזים שיבואו באישון לילה וישדדו את האורחים. בחצות הלילה השודדים התגנבו אל העלייה. לפתע ראו מולם דמות ישיש הדור צורה, שזקנו יורד לו על פי מידותיו.

כשראה אותם, רמז להם לבוא אחריו. הם מבלי לחשוב הרבה, הלכו אחריו עד שהגיעו למסגד. הזקן הניח את ידו על הידית והדלת נפתחה לפניו. הוא הכניס אותם פנימה והתחיל להוכיחם בנועם, כיצד אינם מתביישים לשדוד אנשים חסרי ישע, ולהרע לאורחים שבאו להילולת הצדיק. הם שמעו את דבריו הנוקבים, ומצפונם התעורר. הם הבטיחו שלא יבצעו את זמם, והלכו לדרכם.

בחוץ הם עמדו ותהו: מה זה היה להם לשמוע לדברי זקן אלמוני, ולציית להוראותיו? הם החליטו לשוב לבית היהודי ולשדוד את התכשיטים. כאשר עלו לקומה השניה ופתחו את הדלת – ראו את הזקן שוב מולם. הוא נתן בהם עיניים חודרות ושאל: "אתם שוב כאן?!". הם נמלטו על נפשם. שניים מהם מתו מרוב פחד ובהלה והשניים הנותרים סיפרו את הסיפור המרעיש. (מעובד מתוך 'מעין השבוע')

עם הקמת הארץ ועלייתה של קהילת תוניס ארצה, יהודי אל-חאמה חששו להשאיר את קברו של רבינו ורצו להעלות את עצמותיו איתם לארץ. רבי יוסף התגלה בחלום לרב הקהילה והורה שלא להתעכב בגללו. "אני אעלה אחריכם", אמר, "סימן זה יהיה בידיכם: כשתעלו, יתקררו המים במעיין הסמוך לקבריי". (שעל שמם קרוי המקום אל-חאמה) וכך היה.

(הסיפורים מעובדים והתמונה מתוך 'תוניסיה מורשת- ר' יוסי פרי' וכן מספר 'מעין השבוע')

הגאון הרב יהודה יאיר זצ"ל- נולד בשנת ה'תשי"ט (1959) בקטמון בירושלים. כשאמו היתה מעוברת עם רבינו, נגלה המקובל האלוף ר' יהודה פתיה אל אביו בחלום ואמר לו: "הבן שיוולד לך, תקרא לו בשמי והוא יאיר את העולם ויזכה את הרבים". ואכן כך היה. מגיל קטן היה רק בלימוד התורה. בגיל שנים-ועשרה וחצי כבר החל לתת שיעורי תורה.

בגיל 13 החל ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בגאולה. רבינו נסע ממקום למקום מרחקים עצומים כדי להעביר שיעורי תורה. בגיל 20 התחתן. מעולם לא ביקש שישלמו לו עבור הנסיעות הארוכות. גם כשקדח מחום בכל השבת, כשהגיע זמן השיעור, הלך ללמד תורה. גם כשהיה חולה, היה מחכה עד הרגע האחרון כדי לראות את הבן כדי להעביר שיעור. רק אם ראה שאינו יכול בשום פנים ואופן, רק אז היה שולח את הבן כדי שיחפשו מישהו אחר שיעביר במקומו את השיעור. גם בשמחות, חתונה, בר-מצווה וכיו"ב- לא ביטל שיעורים. באירוסין של בנו שהתקיים באשדוד, דיבר עם נהג ההסעה ואמר לו להגיע לאחר השיעור שמסר. הרב הגיע לאולם בשעה 20:00 ובשעה 22:00 עזב כבר את האולם והסביר, כי עליו להתעורר מוקדם בבוקר ולהתפלל עם הנץ החמה.

החזיר רבים בתשובה לאביהם שבשמיים. בכל יום הלך לביה"כ בשעה 02:00 לפנות בוקר. ראשית ניקה את ביה"כ ורק לאחר מכן למד עד שעת התפילה. מעולם לא הפסיד תפילה עם הנץ החמה. מיד לאחר מכן הלך לכולל מספר שעות לפני פתיחת הכולל. גם כאן ניקה וסידר את הכולל, לפני שהתחיל ללמוד. היה צריך לשכנע אותו בכל פעם מחדש, שיאכל לחם. אבל רבינו רצה להגיע מהר ככל האפשר לכולל ואמר שאין לו זמן לברך את ברכת המזון. רק לאחר מסע שכנועים, שהתרחשו מדי יום ביומו הסכים לפעמים לאכול לחם. שימש כשליח ציבור בישיבת 'אור החיים' במשך שנים בישיבה. הפיץ את תורתו של רשכב"ג ר' יוסף חיים. כיהן כרב ביה"כ 'היכל פינחס' בירושלים. מגדולי הדרשנים בביה"כ מוסיף. הסתיר את גדולתו. כל מעשיו היו בצנעה. היה בקי בתורה כולה והיה עבד ה'.

רבינו בכיפור האחרון לחייו התעלף והובהל לבית-הרפואה. שם התגלה כי בגופו מקוננת המחלה הארורה. למרות מחלתו והקושי לא ויתר על הרצת שיעורי התורה. גם ביומו האחרון לא ויתר על תפילה עם הנץ החמה ואף מסר שיעור. נפטר ב-ב' טבת ה'תשע"ו (2015). חי כ-56 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. הגאון הרב ראובן אלבז ראש ישיבת 'אור החיים' בכה והספיד את רבינו והגדיר אותו כאחד הדרשנים הגדולים בדור.

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת ג'ולייט. **מרבותיו:** הגאונים הרב בן ציון אבא שאול, הרב יהודה צדקה, הרב יהודה מועלם. **ילדיו:** הותיר 11 ילדים.

לאחר פטירת רבינו, הרב מח"ס 'אש האמונה' הלך לנחם את המשפחה. בנו של רבינו קם וסיפר לכל הנוכחים סיפור מופלא על אביו: בביתו של אבי היו ארבעה ילדים שבגרו והגיעו לפרקם אבל לא הצליחו למצוא את זיווגם. השנים חלפו והם הגיעו כבר חלפו את גיל 26 ועדיין 'תקועים'. בכל פעם שהרב ראה מישהו, היה מבקש ממנו להתפלל על הילדים שלו, שיזכו במהרה לזיווגים הגונים.

רבינו יום אחד התקשר לכל הילדים שלו ואמר להם: "תגיעו לבית ביום פלוני בשעה אלמונית, אני עושה סעודת הודיה". הם לא זכרו שאבא שלהם עשה כך מעולם וזה הכניס את כולם למתח. כל אחד ניסה להעלות השערה, מה קרה ומדוע האבא עורך סעודת הודיה. הם ניסו לתחקר את האבא, אבל הוא אמר להם: "אני לא מספר. כאשר תבואו לבית, אספר לכם". כשהגיעו לבית ביום המיועד, כל הילדים התאספו בצפייה דרוכה ולשמע מה בפי אביהם. ראשית ביקש מהם ליטול ידיים ולהתחיל בסעודה. במהלך הסעודה אמר להם: "תראו ילדי היקרים, אני עורך סעודת הודיה על כך, שעד היום התעכבו לכם הזיווגים".

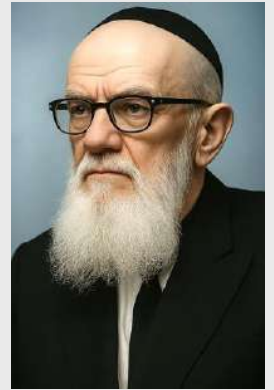
הילדים התבוננו בפני אביהם ולא הבינו. "אבא, על זה עושים סעודת הודיה? אנחנו בוכים ועצובים ואיך אתה אומר על זה תודה?". רבינו סיפר להם את הסיפור המדהים הבא. הוא אמר, שהוא רגיל לפקוד את קבר רחל אימנו. להשתטח על הציון הקדוש ולהתפלל ולהעביר עבוד ארבעת הבנים והבנות שזקוקים לישועה ולמצאת שידוך. הרב שהיה בעל תפילה הרבה להתפלל בקבר רחל, ובכל פעם היה מבקש בדמעות ומכל הלב.

ואז סיפר, שלאחרונה התגלתה אליו רחל אימנו בחלום הלילה. החלום היה מוחשי מאוד. היא אמרה לו: "התפילות שלך מאוד רצויות בשמיים. כבר מזמן רוצים לתת לך את הישועה. אבל אתה צריך קודם כל להודות לה' על כל מה שיש לך. ברגע שתתחיל להודות על כל מה שיש לך - תראה ישועות".

דבר החלום עורר אותו מאוד והוא אכן, החליט מיד בראש ובראשונה לעשות סעודת הודיה. היתה לו משפחה ברוכה ילדים, שחלקם כבר היו נשואים. הרב החל להודות לה' על כל הטובות שה' עשה איתו עד היום והחל מונה אותם. **הבן מספר שבאמת תוך שנה מאז שערך אביו את סעודת ההודיה. ברוך ה' כל אותם ארבעה ילדים מעוכבי שידוך מצאו את זיווגם ונישאו.**

רבינו פעם אחת הגיע לכולל. באותה התקופה הוא סבל מאבנים בכליות. הרופא הנחה את הרב לנוח ככל האפשר ולא לצאת מהבית. לפתע כשהיה בכולל הכאבים התגברו מאוד. כתוצאה מכך הוא התעלף. קראו לרופא שיגיע במהירות. לאחר שהרופא בדק אותו, אמר לו שאסור לו לבוא וללמוד ופינה אותו לבית הרפואה 'שערי צדק' בירושלים. לאחר ששוחרר, הרופא הזהיר אותו שנית, שלא ילך לבית-הכנסת. אבל רבינו אמר, שאינו יכול וחיי התורה הם החיים שלו. בלעדיהם אינו מסוגל לחיות ואינו מסוגל להישאר בבית. ואכן, בין מנחה לערבית כבר מסר שיעור במסירות נפש עילאית.

אם ראשונים כמלאכים- המקבל הרב יעקב שאול קצין זצ"ל

הגאון רבי יעקב קצין זצ"ל- נולד בירושלים בשנת ה'תר"ס (1900). כבר בשחר ילדותו נודע כשקדן ומתמיד עצום. בשנת ה'תרס"ז (1907) נכנס ללמוד בישיבת 'אוהל מועד'. בגיל 17 התייתם מאביו, וכעבור חודשיים נפטרה גם אמו. הימים היו ימי סוף מלחמת העולם הראשונה, ורבים סבלו חרפת רעב ובפרט היתומים (רבינו חלה אז ל"ע בקיבה). על אף כל הקשיים המשיך לדבוק בתורה. בגיל 21 כתב חידושי תורה, ושנה לאחר מכן החל ללמוד בהצנע קבלה. אחר שנתיים התפלל עפ"י כוונות הרש"ש (בהיותו בן 25 הוציא לאור את ספרו הראשון בקבלה 'אור הלבנה'). בשנת ה'תרפ"ג (1923) הוקמה ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, ורבינו למד שם תלמוד ופוסקים ולימד גמרא בעיון. בשנת ה'תרפ"ה (1925) הדפיס קונטרס 'משמרת הקידושין' (תשובות בענייני גיטין וקידושין), ומאז התפרסם. בשנת ה'תרפ"ז (1927) הקים את ישיבת 'גן הלבנון' בירושלים ועמד בראשה (כדי לקיים את נדרו, שנדר בעת חוליו). בשנת ה'תרפ"ח (1928) התמנה כדיין בבית הגדול לעדת הספרדים בירושלים, ומאז שלחו אליו שאלות מכל קצווי ארץ. בשנת ה'תרצ"ב (1932) נשלח לארה"ב כשד"ר עבור בית היתומים הספרדי בירושלים. רבני הקהילה בברוקלין ופרנסיה ביקשו שיכהן כרבם, ובשנת ה'תרצ"ג (1933) שימש כרב הראשי של הקהילות הספרדיות בניו-יורק. עיקר השפעתו הייתה בקהילה החלבית 'שערי ציון' ('מגן דוד'). במשך 62 שנה הנהיגם, ופעל שנדיביה יתרמו בעין יפה למוסדות תורה בארץ. נפטר בג' טבת ה'תשנ"ה (1995). חי כ-95 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: ר' שאול (מח"ס 'כלילת שאול'). **אשתו:** בת הרה"ג ר' שלום הדאיה (ראש ישיבת המקובלים 'בית א-ל'). **בניו:** הרה"ג רבי שאול (בנו הגדול, ממלא מקום אביו ברבנות הקהילה), ר' אברהם, ר' יצחק, ר' מאיר, ר' יהודה, ר' משה. **בנותיו:** מרת שרלוט (נישאה לרה"ג ברוך בן חיים המשמש ברבנות הקהילה משך עשרות בשנים, כמרבץ תורה ומורה הוראה). מרת אסתר (נישאה לר' יעקב חננו). **מרבותיו:** הגאונים ר' חיים שאול דוויק הכהן (השד"ה, ראש ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר'), ר' רפאל שלמה לניאדו (ראש ישיבת 'אוהל מועד' ו'פורת יוסף'), ר' יוסף ידיד הלוי (ראב"ד לעדת הספרדים בירושלים, רבו המובהק), ר' אברהם עדס, ר' סלמאן אליהו (מח"ס 'כרם שלמה', אביו של הראשון) צ"צ ר'

מרדכי אליהו). **מחיבוריו:** **אור הלבנה**- כוונות ויחודים מהאריז"ל והרש"ש (ג' חלקים: אור הלבנה, אור החדש ואור החיים) **ייסוד האמונה**- חיזוק האמונה בתורת הקבלה (כנגד תנועת הדרדעים) **יתוכחת מגולה**- מוסר **יפרי עץ הגן**- 3 חלקים (תולדות צדיקים, פתרונות לחידותיו של ה'בן איש חי' בספרו 'אמרי בינה' וקיצור כללי כוונות ראש השנה עפ"י הרש"ש) **ישו"ת קציני ארץ**.

רבינו סבל רבות מחולי המעיים, שריתק אותו אל מיטתו. הוא החל בכתיבת ספרו 'אור הלבנה' וקיווה שאולי בזכות הדפסת הספר ירפאה ה' רפואה שלמה. וכך כתב ביומנו: 'האדון הנכבד ומרומם ידידי מו' שלמה צופיוף נ"י סיפר, כי ראה בחזיון לילה בהיותו עומד בבית הכנסת שלו, יסודתה מהקדש המנוח אביו הצדיק מו' דוד צופיוף, בעת התפלה, הוא רואה בפינה המזרחית צפונית סבא קדישא מעוטף בטלית ותפילין, ומתפלל בחרדת קודש, ונאמר לו כי זה הוא הרב החסיד שלום שרעבי זיע"א. ויגש לפניו, וינשק ידיו, ויתחנן אליו לאמר: "הרב יעקב קצין בן רבי שאול החסיד, הוא חולה תמיד, תתפלל בעדו שיתרפא. בפרט שהוא מלומדי הקבלה בטוב, ומתפלל בסידורים שעשית". ואשמע את קול הרש"ש מדבר אליי ועונה: "אני באתי להתפלל בעדו, אין פחד, יתרפא ויחיה טוב". זהו תיכך דברי מר צופיוף, שבשרני בימים ההם. משנה היא והלאה שזכיתי לגמור קונטרס הכוונות הנזכר לעיל, ועזרני ה' להוציא לאור. למרות חולשת גופי, מאז החילותי לראות סימנים טובים לשערי ישועה, כי הוקלה קצת המחלה, ואולם עדיין לא נעקרה כולה".

כתב רבינו ביומנו: "בשנת ה'תרע"ט, סמוך לזמן חופתי, בהיותי מדבר עם עטרת ראשי (ר' אברהם עדס) מעניין הצדיקים, אמרתי לו כי ראיתי בחלום הלילה החולפת, רב מפואר וחזונו הוד יקר, ונודע לי כי הוא הרמב"ם זלה"ה, ונישקתי ידיו ובירך אותי. אמר לי עטרת ראשי: 'כך וכן צורתו, וכך תוארו, באופן שתיאר כמו שראיתי בחלום ממש. התפלאתי ושאלתי: 'מהיכן יודע זה?' השיבני: 'דע, כי ראיתי בעליית הנשמות בלילה את כל הצדיקים, ומכיר צורת כולם: הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א והר"ן, הארי"ה, הרח"ו והרש"ש זיע"א ועוד".

על בקיאותו בתורה מספר הגאון ר' עזרא עטיה זצ"ל (ר"י 'פורת יוסף'), כי כאשר היה ר' יוסף ידיד הלוי מחפש תשובה באחד מספרי התשובות לאחרונים כגון: 'נודע ביהודה', 'חתם סופר' או 'רב פעלים', היה שולח אחרי ר' יעקב קצין לשאלו, היכן מקום תשובה זו, ותיכף השיב בספר פלוני סימן פלוני עמוד פלוני! גדולי הדור ות"ח שבה כשהיו נצרכים להלכה לעמוד על מקורה, מיד היו באים לרבינו ושואלים לו, ותכף משיב להם, כאן מקורו, כאן מוסבר טעמו, כאן דיבר אף הוא בנושא. זאת מסיבת כוח זכרוננו, שהיה עצום מאוד.

על צדקותיו מסופר, כי לאורך כל חייו היה הוא התורם הראשון לכל דבר מצווה, ובפרט לשיבות שבארץ ישראל. חדור היה בקרבו מעלת תורת ארץ ישראל במאוד, וביותר מיכולתו עשה למען מטרותיו הנשגבה. הוא אף יסד את קרן "מגן ישראל" העוזרת ומסייעת למאות השלוחים הבאים בכל שנה ושנה לניו-יורק, ועל ידי כך עשה חסד לאלפים ולרבבות. בין שאר צדקותיו הקבועים לשיבות היה אף מעניק מהונו ליתומים ואלמנות, ולכל עני ונצרך שנדרש לכספו, והכל בסבר פנים יפות, ולשמה. בתקופת הרת עולם של מלחמת העולם השנייה, הזרים סכומים גדולים לירושלים לחלק לעניים ולמשפחות נזקקות, ובו בזמן קבע תמיכה חודשית לכל תלמיד חכם בעיר, עד שהוצרכו המתעסקים בדבר להדפיס קבלות מיוחדות לקרן זו, ועל ידי מעשיו אלו הוציא לרווחה מאות משפחות, והצילם ממות ורעב. בתקופה ההיא אף תרם הרבה בהשאת יתומים ויתומות, אשר אין להם מי שידאג לצרכם, הוא נחלץ לעזרם ונטל על שכמו את כל הוצאות החתונה והדיוור כפי הצורך, כך העמיד משפחות רבות ודורות חדשים על ידי צדקתו.

בהמשך לפעולתו זו בעניין הצדקה, היה גם מעורר בקרב בני עדתו את מעלת הרבנים חכמי התורה ומעלת ראשי הישיבות, וכבוד תלמיד חכם מהו, וזאת על ידי החדרתו בקרבם את גודל וערך התורה ולומדיה. הוא בענוותנותו שימש דוגמה אישית בכל פעם ופעם, איך צריך לכבד תלמיד חכם, כי בכל פעם שהיה בא תלמיד חכם ורב תופס בישיבה לשליחות לעירו ומקומו, היה תיכף ומיד מכבדו בכל כבוד שבועולם ומושיבו לימינו במקום סמוך לו, ולא חדל מלהרעיף עליו כבוד ותהילה.

הצדיק הרב אברהם ואזאנא זצ"ל הידוע גם בכינוי 'בעל הארי' - נולד בסכורה שבמרוקו. חי בראשית המאה התשע עשרה. התחיל את דרכו בארץ ישראל עד שנבחר להיות שד"ר לאיסוף כסף ליהודי ארץ ישראל ממרוקו. משסיים את שליחותו ביקשה ממנו הקהילה המקומית שיישאר ולאחר הפצרות הסכים לכך.

נודע והתפרסם כפועל ישועות. מלומד בניסים. על ציונו כתוב החכם השלם. סיפורי ניסים רבים נקשרו לשמו וביניהם העובדה שרכב על אריה לאחר שנאלץ לשבות במדבר בשל השבת הקדושה. רבים פנו אליו ונושעו. ציונו באיית-בו-ד'אל (באיית בוציאל) ווראזאנא שבמרוקו. על אף העובדה שלא ידוע מתי הרב נפטר, בכל שנה מקיימים את יום ההילולה ב-ג' טבת. גם היום רבים הפוקדים את ציונו ורואים ישועות נפלאות.

בנו: ר' דוד. מספריו: יהושלת לבית ואזאנא- אודות הצדיק וצאצאיו.

באחת הפעמים רבינו רצה לצאת בשיירה לכיוון וראזאנא. השיירה התכוונה לצאת ביום רביעי ורבי אברהם ביקש מראש השיירה לצאת ביום ראשון, על מנת להספיק להגיע לפני השבת, אך ראש השיירה סירב. בלית ברירה נאלץ להצטרף לשיירה זו, וכך אחרי יומיים של מסע הגיע ערב שבת ורבי אברהם נאלץ להיפרד מהשיירה ולשבות מלכת, הוא ושמשו באמצע המדבר, למרות הפצרותיו של ראש השיירה כי המקום מסוכן. לאט לאט השיירה נעלמה. רבי אברהם חג במקלו בקרקע וסימן את התחום בו ישבות בשבת.

משסיים קם, התפלל מנחה של ערב שבת ולאחר התפילה הדליק נרות וקיבל את השבת. במהלך תפילת השבת נשמעה שאגה. שמשו של ר' אברהם נבהל, הסתכל לכיוון השאגה וראה שני אריות מתקדמים לעברם. האריות הגיעו עד לקו שסימן באדמה רבי אברהם, והתיישבו שם עד יום ראשון לפנות בוקר.

כאשר רבי אברהם ושמשו התארגנו להמשיך בדרכם, האריות עדיין רבצו על האדמה והם עלו עליהם ודהרו לכיוון העיר וראזאנא, וכך בשעות הבוקר נראו האריות בעיר לעיניהם המפוחדות של התושבים, ומאז שמו של רבי אברהם ואזאנא נפוץ כבעל ניסים. **ישנו קלף עם חתימות של חכמי מרוקו שניתן למשפחת ואזאנא כאשר הם עלו לארץ ישראל ובו מעידים הם על המעשה שקרה.**

העיר וראזאנא שהייתה שוקקת חיים החלה להתמעט מתושביה. רבים, מתושבי העיר עברו לערים אחרות, ורבים מהיהודים עלו לארץ. הערים האחרות במרוקו משכו אליהם תושבים בעיקר משום שאנגרית החשמל התגלתה כיעילה קלה, נוחה וזולה. התכנסו טובי העיר לטכס עצה על מנת למנוע את שוממות עירם, והחליטו כי יהיה מוצלח להקים בקרבת מקום תחנת חשמל אשר תספק חשמל זול ויעיל לתושבי העיר. "דבר זה", כך קיוו טובי העיר, "יקדם את עירם לדרגת עיר מתקדמת וימשוך אליו תושבים".

וממחשבה למעשה, הם ניגשו לעבודה של בניית תחנת כוח אשר תהיה ממונעת מזרימתו המהירה של הנהר הנמצא בקרבת עירם. עם גמר התחנה והפעלתה התברר כי אין במים עוצמה מספקת להפעלת התחנה, לכן הוחלט לפתוח את סכר המים שניצב בדרך הנחל עד לכמות שבו יהיה זרם מספיק חזק. כשפתחו את הסכר, עמדו האנשים חסרי אונים מול הזרמים העצומים של המים שלא ציפו להם, והמים פרצו את כל המחסומים שעמדו בדרכם. משלא מצאו מקום לזרום החלו המים לגאות והציפו את העיירה על בתיה. כמויות גדולות של מים המשיכו לזרום בעוצמה וחלקים נרחבים יותר ויותר הוצפו במים. המים הגיעו גם אל שדותיה המוריקים של העיר ווראזאנא וממשיכים הלאה והגיעו לבית העלמין, וכשהגיעו לציון קברו של רבינו ניצבו כמו נד נחלים וקפאו בלב מדבר. **המים עמדו כחומה מימין ומשמאל לקבר עד שהצליחו התושבים להשתלט על ברזי הסכר. (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')**

צער רב מילא את יהודי מרוקו בכלל ואת יהודי וראזאנא בפרט עת נודע להם על פטירתו של בעל המופת רבי אברהם ואזאנא. הצדיק היה עבורם אב, מנחם לעת משבר, וחומה בעת צרה. היהודים הרגישו ריקנות בהילקח מהם מגן ומושיע הדור. ואולם הצער על הלקח מעמם ארון ברית ה' נמהל עם הזמן בהרגשה שהצדיק לא הזניחם ואף אחרי מותו הוא ממשיך לפקוח עין ולהגן על היהודים.

רבים שעלו לציון קברו ושטחו את בקשתם לפני שוכן מרומים, שיצילם מצרה וצוקה בזכות הצדיק ראו ישועות ונפקדו מי בזרע של קיימא, מי בשידוך הגון, ומי בפתרון צרה אחרת שהייתה לו. עם הזמן הוקם במקום ציון, וכל אדם שהייתה לו בעיה, הגיע לקבר, הדליק נרות לע"נ הצדיק, ושטח בקשה לצדיק שיתפלל עבורו. באותם הימים לא היה חשמל בבתיים, והתאורה בלילות הייתה בנרות, שמן ונפט. פעם אחת נכנס ערבי שגר בקרבת מקום לקבר וראה כי היהודים מדליקים נרות לע"נ הצדיק. זמם הערבי בליבו שכאשר יצאו היהודים מהציון יגנוב את הנרות. וממחשבה למעשה כאשר יצאו היהודים, ונותר לבדו, כיבה את הנרות, תחבם בכיסו ויצא לכיוון ביתו. ואולם כאשר יצא מהציון לשמש, היכה סינוור ולא ראה כלום לפניו.

בתחילה חשב בליבו שכנראה המעבר הבלתי הדרגתי מחשיכה לאורה גרם לו והוא נכנס פנימה לציון. ואכן בתוך הציון ראה כבראשונה. שוב יצא והפעם בהדרגה, אך שוב סונוור עיניו. שוב נכנס וחוזר חלילה. כאשר מעשה זה חזר בפעם השלישית הבין שיד הצדיק בדבר, ופחד תקפהו על שהעז לשלוח יד בכבוד הצדיק. הוא נכנס פנימה ברטט והבטיח כי שוב לא ינסה לעשות כדבר הזה.

ואכן עם החזרת הנרות לציון, יצא החוצה ומאור עיניו חזר לו כבראשונה והוא יצא לביתו שמח וטוב לב. כאשר הגיעו בפעם הבאה משפחת הצדיק לפקוד את הקבר, סיפר להם הערבי את המעשה, וכן המשיך לספר לכל הפוקדים את ציון הצדיק. (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')

הרב חיים ליב שמואלביץ זצ"ל - נולד ב-ב' תשרי ה'תרס"ב (1901). עוד בצעירותו נחשב כעילוי ונשלח ללמוד בישיבת ישיבת שער התורה שבעיר גרודנה, ובגיל תשע עשרה התבקש על ידי הגאון הגאון הרב שמעון שקופ לומר שיעורים בישיבת גרודנה. בהמשך עבר לישיבת מיר, **ושם התפרסם בכינוי 'העילוי מסטוצ'ין'**. בשנת ה'תרצ"ו (1936) התמנה לר"מ בישיבה והחל למסור שיעורים. בשנים ה'תש"א-ה'תש"ו (1940-1945) בעקבות המלחמה הוביל את הישיבה לוויילנא לשאנגחאי דרך רוסיה.

לאחר המלחמה העביר את הישיבה לארה"ב. כחצי שנה לאחר מכן עלה לארץ ישראל וייסד עם חמיו את ישיבת מיר. גאון. בעל זיכרון פנומנלי. מסופר כי הכתיב ספרים שלמים מזכרונו בתקופת שאנגחאי. ממנהיגי הציבור הליטאי. שימש כחבר במועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. **מתמיד עצום. היה הולך לישון פעם ביומיים ובכל שעות היממה היה לומד עם חברותו. מקובל שלרב היה גילוי אליהו.** נפטר בג' טבת ה'תשל"ט (1978). חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: ר' רפאל אלתר (ר"י בעיירה סטוצ'ין שבפולין וחתנו של הסבא מנובהרדוק הגה"צ רבי יוזל הורביץ זצ"ל). **אמו:** הרבנית אטל (בת ר' יוסף יוזל הורוביץ - הסבא מנובהרדוק). **אשתו:** הרבנית חנה מרים פינקל (בת ר' אליעזר יהודה פינקל). **מרבתי:** הגאון ר' שמעון שקופ. **מתלמידיו:** ר' שמואל יעקב בורנשטיין (ר"י קרית מלך, בני ברק), ר' חיים וואלקין, ר' שבתי רפפורט, ר' ישראל גרוסמן (ר"י פינסק קרלין), ר' יוסף חיים בלוי (רב העיר אשקלון), ר' אליהו ברוך פינקל (מראשי ישיבת מיר), ר' אליעזר סילבר (ר"י דרך חכמה). **מספריו:** (נערכו ע"י תלמידיו ומשפחתו) **ישערי חיים - על הש"ס.** שיחות מוסר **מח לב - מתאר את חייו.**

לרבי חיים שמואלביץ היה קרוב משפחה זקן שהתגורר בבית אבות. האיש היה תלמיד חכם **ור' חיים הקפיד לבקרו מפעם לפעם, ולשוחח עמו בדברי תורה ולעודד את רוחו.** בין ביקור לביקור היה גם שולח לו מכתבים. באחד הימים ביקש מבן ביתו שישלח עבורו את המכתב. הלה נטל את המכתב ולהפתעתו, הבחין, **שעל צידה השני של המעטפה רשם ר' חיים את שמו: "הרב ח. שמואלביץ".**

הדבר עורר פליאה בעיניו. הוא ידע היטב, כי ר' חיים מקפיד שלא להתהדר בתארים כלשהם, הוא לא התאפק ושאלו לפשר רישומו החרגי. "האיש תלמיד חכם וזקן, ובבית האבות בודאי שאינו זוכה לכבוד ולתשומת הלב הראויים לו. מי יודע? אולי יראה מישהו, שהוא מקבל מכתב מ'רב', ויקרו בשל כך".

בהושענא רבה, הגיע אדם לבקר את ר' חיים שמואלביץ. כשיצא, ביקש ר' חיים ממקורביו שיביאו לו את בגדיו. הללו נחרדו, שכן באותה עת החמיר מצבו ללא נשוא, וייסוריו הקשים גברו והלכו. המחשבה, שברצונו להתהלך על רגליו, עוררה חלחלה.

אולם ר' חיים עמד בתוקף על דרישתו, התלבש וביקש מיד שיזמינו עבורו מונית והורה להסיעו לכותל. **בהגיעו, שלף מכיסו פתק עליו רשום היה שם של חולה, שבעדו נתבקש להתפלל. בשארית כוחותיו כילה את תפילתו ושב אל מיטת חוליו.**

בשכבו על מיטת חוליו, ממנה לא קם, שמע ר' חיים שמואלביץ על תלמיד חכם ידוע, השוכב במחלקה האחרת וחיוו תלויים על בלימה. **דרש**

ר' חיים שיבאוהו אל החולה, מקורביו ניסו להניאו שכן כל תזוזה עלתה לו בייסורים נוראים. אך הצדיק לא ויתר והובל על כסא גלגלים אל חדרו של האיש. בהגיעו לשם נשא הוא תפילה רווית דמעות למראשותיו של החולה.

ביום סוער וגשום במיוחד, הגיע רבי חיים שמואלביץ לבר-מצווה! כשנשאל ע"י מאן דהו: "מדוע הטרחתם את עצמכם לבוא, במזג אוויר כה סוער?" השיב רבי חיים: "יש לי הכרת טובה לאבי הבן, הוא בא לשיחות שאני מוסר...". הלה הביע את תמיהתו: "מה המיוחד בכך? והרי בשיחות של הרב דחוס וצפוף ביותר! בקושי יש מקום עמידה?"! השיב רבי חיים: "אמת ונכון הדבר! אך אם הוא לא היה בא לשיחות, ולא מישהו אחר, למי הייתי מוסר שיחות? הרי הייתי נאלץ לבטל את השיעור ולא הייתי זוכה למסור את השיחות, על כן חייב אני לו את הכרת הטוב, ולכן הטרחתי את עצמי להגיע במזג אוויר סוער".

באחד מהימים פנה ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לבני ביתו בעת שסעד בארוחת צהרים, באומרו 'שנינו באיוב' "מי יתנני כִּרְחִי קָדָם (איוב כט,ב)" אין לך ימים שהאדם שרוי בטובה יותר מאותן ימים, שהאדם שרוי במעי אמו, אוכל ממה שאמו אוכלת שותה ממה שאמו שותה ומלמדין אותו התורה כולה, כך אמרו חז"ל".

"לי לוקחת ארוחה שלוש דקות, עובר במעי אמו אף לזאת אינו צריך, הוא לומד תורה בלי כל הפסקה כל העת, ועל זה אמר איוב: 'מי יתנני כירחי קדם', הכוונה שבאותם חודשים בהם שורה העובר במעי אמו יכול הוא לעסוק בתורה כל העת ללא הפרעה כלל אף לדבר מאכל קיומיו!". כך רבינו ניצל כל רגע ורגע ללימוד התורה.

וכן בני הבית מספרים שביליל שבת אחר התפילה היה לו לראש הישיבה חברותא קבוע ללימוד מעמיק, למשך פרק הזמן עד שהיו באים כל בני הבית ומתכנסים לאכול את סעודת השבת, ורק כשכולם הסבו סביב השולחן היה ניגש לשולחן השבת.

לשערי ירושלים הגיע תלמיד חכם מופלג מבעלי המוסר, אשר איש לא ידע את גודלו. תקופה ארוכה הקפיד רבי חיים שמואלביץ להיות נוכח בשעה שהאיש דרש ברבים. למרות שמפאת כובד שמיעתו לא שמע דבר מן הנאמר, היה יושב מתחילת השיחה ועד סופה ומשים עצמו כמקשיב.

מובן, כי נוכחותו בשיחות הסבה שימת לב ציבורית למעלותיו של האיש. באחד הימים בא בן משפחתו לקרוא לו, כדרכו, לשיחה. ר' חיים הניד בראשו: "שמעתי שיש לו עתה כהונה חשובה בעיר. מעתה אין לו יותר צורך בי".

בעל הבית שבביתו התגורר רבי חיים שמואלביץ בשנחאי, היה יהודי פשוט. למרות שידוע היה רבי חיים כאדם שקשה לגרור אותו לשיחת חולין, היה מעביר עם האיש שיחות ארוכות וריקות תוכן. הדבר עורר רוגז ופליאה כאחד - רוגז על האיש המעז לבטל את ראש הישיבה בהבליו, ותמיהה רבי חיים המרשה לעצמו לבטל מתלמודו כדי לשוחח שיחות חסרות שחר עם יהודי נטול כל לחלוחית של תורה. כשנשאל על הנהגתו החריגה, לא הבין את השאלה: "מה פירוש? האיש פתח בפני את ביתו, ומה עם הכרת הטוב?". בערוב ימיו, כשעלה האיש ארצה והתגורר בעיר מרוחקת, טרח רבי חיים לבקרו מספר פעמים.

הגאון רבי חיים שמואלביץ, ראש ישיבת מיר, מסר לתלמידיו ואברכי הישיבה "חבורה" מדי שבוע. בימי החנוכה, באמצע ה"חבורה" נכנסה הרבנית עם קערה מלאה בסופגניות והניחה אותה על השולחן. עצר ר' חיים באמצע ההתלהבות, בתוך הקצות והנתיבות, ונטל לעצמו סופגניה. דרש ר' חיים מהשומעים שכל אחד ייטול לעצמו סופגניה. לאחר שאכלו שאל אותם: "האם הסופגניות טעימות לכם?" השיבו השומעים: "כן, כן".

פנה ר' חיים וקרא בקול גדול לעבר המטבח: "הרבנית מרים, הסופגניות מאד טעימות, וכולם אומרים שהן מאד טובות!" ואז סובב את פניו לעבר הלומדים ואמר בשקט: "הכרת הטוב! אנחנו חייבים בהכרת הטוב!". והדברים נפלאים, ר' חיים המתמיד העצום עוצר באמצע הלימוד... המעשה היה בירושלים, מזמן הם כבר לא זוג צעיר ושנים רבות הם חיו יחדיו, ועדיין חיוב הכרת הטוב נמצא גם בדברים הקטנים, כדבריו...

אחד מתלמידיו הסיע אותו למסיבת "שבע ברכות". כשהגיעו למקום, ביקשו ר' חיים שיתלווה אליו, אולם הבחור השיב כי עליו לסדר עניין שיארך כמחצית השעה. "אני ממתין לך", הפטיר ר' חיים. "לא אטול את ידי עד שובך". הבחור החליט להישאר לסעודה. בסעודה דאג ר' חיים בראש ובראשונה שתינת לבחור מנה יפה, וכל העת השגיח כדי לוודא שאכן הוא אוכל לשובע.

מסופר על ר' חיים שהיה רגיל ללכת לקבר רחל אמנו ע"ה. ופעם באמצע תפילותיו שמע אישה שמתפללת מקירות ליבה בדמעות שליש ואמרה: "רחל אמנו, לי אין ילדים, ומי כמוך יודעת כמה קשה הדבר הזה שהרי גם את חשת בזאת, אני מבקשת ממך שתלכי לפני בורא עולם ותבקשי שיפקוד אותי בילדים". כששמע הרב את דברי האישה שיוצאים מן הלב, אמר: "תאמרו לאשה הזאת שאין לי ספק שתפילותיה התקבלו, ואני מבקש להיות סנדק לשנה הבאה", וכך היה.

עוד סיפרו תלמידיו של הרב, שכשהתפלל על קברה של רחל אמנו ע"ה כך אמר: "אמא רחל, הקב"ה אומר לך 'מנעי קולך מבכי ועיניך מדם' (ירמיהו לא, טו)", אבל אני בנך חיים אומר לך: אל תמנעי קולך מבכי, ואל תפסיקי לבכות ולהתפלל, עד אשר הקב"ה יגאלנו ויקים שכינתא מעפרה.

האדמו"ר הרב אברהם ברנדווין מסטרטין זצ"ל – נולד בשנת ה'תקס"ה (1804) כבן בכור. מימי טל ילדותו נראו בו סימני קדושה וטהרה. אביו הקדוש התבטא אודותיו, כי "אילו לא באתי לעולם אלא בשביל אברהמינו בני - דיני". בשנת ה'תר"ד (1844) לאחר פטירת אביו, ביקשו למנותו תחת אביו. אולם בגודל ענותנותו ובשפלות רוחו, לא החשיב את עצמו ראוי לשבת על כסא אביו. בסיכומו של עניין הוסמך רבינו למלא את מקומו, על ידי האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין.

במשך כ-21 שנים הנהיג את עדתו, כאשר אלפי חסידים הסתופפו בצילו. שמו היה נערץ בעיני צדיקי הדור, שהתייחסו אליו כקדוש ונורא, איש אלוקים, עמוד צלותהון דישראל. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** האדמו"ר ר' חיים הוברשטאם מצאנז אמר שהבטה בצורתו של רבינו מסוגלת ליראת שמיים. בקי מאוד בסגולות ורפואות. כל עיקר עבודתו הייתה רק להשלים נפש זולתו, ולקרב אותו תחת כנפי השכינה. בעל אהבת ישראל מופלאה. חיפש לימוד זכות על כל בן ישראל.

היה מתפלל במסירות נפש ודבקות גדולה. בעת עמדו בתחינה לפני שומע תפילה ית"ש היה מרעיש עולמות, ושאגת קולו נשמעה למרחקים. סיגף עצמו. הקפיד על טהרתו עד שהשו"ב היה צריך לטבול במקווה לפני השחיטה. כל ימיו היה משתוקק ומצפה לביאת משיח בן דוד וגאולת ישראל מגלות המר הזה, פעם אחר, שהוא כבר תיקן חלק המשיח השייך לשורש נשמתו, ועומד הכן לקבל פני משיח. נפטר במוצאי שבת קודש פרשת מקץ, ג' טבת ה'תרכ"ה (1864). חי כ-60 שנים. ציונו בסטרטין. חתנו, ר' אורי לאנגר מראהטין מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יהודה צבי מסטרטין. **אימו:** בת ר' אלעזר מראזלא (נצר למשפחת כהנא שיחוסם למעלה בקודש עד עלי הכהן). **מרביתיו:** האדמו"ר ר' אורי קלוגהויפט ('השרף מקטרליסק'). **אחיו:** ר' שמואל זיינוויל, ר' אליעזר מאזיפולי ור' חיים (נפטר בצעירותו). **מתלמידיו:** ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), ר' יחיאל מיכל היבנר (אבד"ק ניזנב), ר' אורי הכהן מסאמבור. **חתניו:** ר' אורי לאנגר מראהטין, ר' ישכר בעריש אייכנשטיין מדאלינא ר' אהרן לנדא-ברנדווין מפלשטין ור' פנחס ברנדווין מברז'אן.

בעיר אחת במדינת רוסיה, גר אברך אחד מופלג בתורה ויראת שמיים, אשר בימי בחורו הלך שמו לפניו ככלי מחזיק ברכה, עד שבא בקשרי השידוכין עם בת גביר אחד, אשר הכניסו לביתו וסיפק לו את כל צרכיו, וישב באהלה של תורה. ברבות השנים פתח לו חותנו בית חנות, וזרחה עליו שמש ההצלחה. שנים חלפו ועברו, וכבר עמדו הזוג כעשר שנים לאחר נישואיהם, ועדיין לא נפקדו בזרע של קיימא, והחל לדרוש ברופאים, והם יעצו לו לנסוע לרופא מומחה בעיר למברג שבגליציה.

הגיע האברך ללמברג ונכנס אצל רופא מומחה אשר ייעץ לו להתרחץ במעיינות הישועה שבעיר המרפא קרניץ, אבל דא עקא, שהיה אז בימות החורף, באמצע ימי חנוכה, ושערי המרחץ בקרניץ סגורים עד תחילת הקיץ (בחוודש לועזי מאי). כששמע האברך את דברי הרופא, נפלה רוחו והיה אובד עצות, הרי אי אפשר לחכות חמישה חודשים, עד שיפתחו שערי קרניץ, ואיך יישא פנים בחזרו לביתו בלי שום תרופה, הרי בוודאי יצווה עליו חותנו לגרש את אשתו.

כך הסתובב ברחובות העיר למברג, ודאגתו בליבו: "מאי יבא עזרי" (תהילים קכא, א). פתאום הגיע לאוזניו קול שירה וזמרה, והלך אחרי הקול, עד שהגיע לקלויז של חסידי סטרטין, וראה לפניו חבורת חסידים היושבים בצוותא במסיבת חנוכה, ופוצחים בשירה. מגודל מרירות ליבו לא התיישב בין החסידים רק הסתובב בקלויז אנה ואנה.

ניגש אליו אחד מזקני החסידים ושאל: "למה נפלו פניך, הרי אנו עומדים בימי הלל ושמחה?" כך דיבר הזקן אל ליבו, עד שגילה האברך לפניו את כל מצוקת ליבו הכואב. אמר לו החסיד הזקן: "אל תדאג דאגת מחר, תבוא איתנו ביחד להסתופף בצל רבינו הק' ר' אברהם בשבת קודש, ושמה בוודאי תיפקד בדבר ישועה ורחמים". האברך עשה כעצת החסידים, ונסע לסטרטין לשבת חנוכה, במוצאי שבת נכנס לקודש פנימה, ושפך לפני רבינו את צרת נפשו, שהרופא המומחה מלמברג יעץ לו לנסוע לקרניץ, ואין פותחים שערי העיר עד חודש מאי. כשמוע רבינו את דבריו, אמר לו: "הלא כבר אמרו חז"ל (שבת כ"א:) 'מאי – חנוכה' תיסע לביתך ותיושע בזרע של קיימא'".

כששמע האברך את דברי רבינו שנאמרו בלהט קודש, הרגיש בקרבו, שנהפך פתאום לאיש אחר, ומכיוון שהיה מוצאו ממדינת רוסיה, ורבים מהצדיקים בסביבתו, היה דרכם לבקש סכום כסף קצוב לפדיון נפש, בכדי לפעול ישועה, לכן שאל: "יקבע נא רבינו סכום כסף". אך שונה היה המנהג בסטרטין, ויען לו רבינו: "תן כפי מה שאתה רוצה". אך האברך התעקש בדבר, שרבינו יקבע לו סכום כסף. אז עצם רבינו את עיניו למשך כמה רגעים, ויאמר לו: "תקבל עליך, שאם רעייך תלד בן זכר, תצום כל ימי חיך ביום הולדתו משך מעת לעת שלם". האברך נסע בחזרה לביתו מלא התחזקות, ומדברי רבינו לא נפל מאומה ארצה, והוא נפקד בבן זכר, שנולד ביום הכיפורים.

ודע בזהירותו המופלגת בענייני טהרה. דרכו בקודש הייתה להטביל את כל כליו, גם לרבות הסדינים וכן המצעים שהיה מציעם במיטתו. מעולם לא בא אל פיו בשר שנשחט על ידי שוחט שלא טבל קודם השחיטה, ובגודל קדושתו היה מרגיש כשהביאו לו בשר, אם השוחט היה זהיר בטבילה. קדושתו עברה כל גבול, עד שלא השתמש בשום דבר טרם הטבילו במקווה טהרה, לרבות המקטרת שלו.

לימים, כשהיה מוטל על ערש דווי, עד שאשתקיל מילוליה, ולא היה בכוחו להוציא הגה מפיו, הציעה הרבנית את הסדין על מיטתו, סדין שלא הוטבל מתחילה, והנה הבחינו המקורבים שהרבי ממאן לשכב, ומרמז משהו בידיו. לא ידע אף אחד מה כוונתו, עד שלבסוף נזכרה הרבנית מה שעשתה והחליפה לסדין 'כשר', והרבי שכב במנוחה על מיטתו.

המקובל רבי דוד בן ברוך הכהן אָזוג צ"ל המכונה ה'כהן הגדול': שם המשפחה **אָזוג** הנו ר"ת **אלמנה זונה וחללה גרושה**, דהיינו כהן טהור. כשנולד ר' דוד, **הבחין אביו הקדוש שחתום על מצחו של בנו שם ש-ד-י**, וגזר על בני המשפחה שלעולם לא יציאו מהבית את בנו בלא כיסוי ראש ומצחו עד העיניים, ומי שמביט במצחו מיד נעשה **סומא רח"ל**. ומסיבה זו עזבה המשפחה את הרי האטלס. כשגדל נודע כצדיק קדוש ומפורסם. רבים מאנשי המקום שאלו את עצתו ופנו לבקש עזרה ולהתברך מפיו, הוא נהג לברך את הכל בברכותיו אשר לא חזרו ריקם מבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים. **מלומד בניסים**. סיפורים רבים על מעשה ניסים נקשרו אל הצדיק. הרב התפרסם גם במידת החסד, מעולם לא השהה פרוטה ללון בביתו כי היה מחלק הכל לעניים. תיקן תקנות רבות בדרום מרוקו ורבים השיב מעוון. גם לאחר פטירתו שמו השפיע על כל הסביבה. נפטר ב-ג' בטבת ה'תקמ"ה (1784). וגם בימנו אנו, יום ההילולה נערך ברוב עם מדי שנה ביום פטירת הצדיק ומשתרע על פני שלושה ימים. ציונו בתינזרת (אג'ז נבאהמו- מדרום למרכאש).

אביו: ר' ברוך. **ילדיו:** ר' בנימין. ר' ברוך. **אשתו:** אחותו של הרה"ק ר' כליפא מלכא. **מספריו:** **ילדוד ברוך**- דרושים על התורה.

בפריז היה גוי בעל מפעל גדול ולו בן ובת, בתו נישאה ואילו הבן נשאר ערירי בשל העובדה כי הנו חולה נפש. לימים נפטר האב וניהול המפעל נשאר בידי חתנו (בעלה של בתו). יום אחד ראה אחד העובדים את בעלת המפעל, כשהיא מזילה דמעות ובוכה. ניגש העובד לבעלת המפעל ושאלה: "גברתי, מדוע את בוכה?". ענתה לו: "אחי המסכן חולה נפש, כמה כסף יש לו, והוא לא נהנה. איני יכולה לסבול עוד את המצב הזה, שבו הוא קורע ושובר כל מה שיש בבית, ובנוסף לשאר הצרות הוא גם מרביץ לנו".

אמר לה העובד: "אני מוצאי ממרוקו, מעירו של הצדיק ר' דוד בן-ברוך. **לכי לשם עם אחיך והוא יחזור בריא לצרפת**". הלכה האשה ודיברה עם בעלה והוא קרא לעובד היהודי, שלמעלה מעשר שנים לא ביקר בעיר הולדתו שבמרוקו, אמר לו: "בוא הנה. כך וכך סיפרת לאשתי?"- "כן". שאל אותו: "אתה יכול לנסוע איתנו לשם? כי אנו לא יודעים היכן מקום קבורת הצדיק? ואני אשא בכל הוצאות הנסיעה כולל פיצוי בגין משכורות בעת היעדרותך מהעבודה". העובד היהודי הביע את הסכמתו להצטרף לנסיעה למרוקו, ולאחר שסיימו את כל ההכנות לנסיעה התארגנו ויצאו לשדה התעופה.

בהגיע זמן העלייה למטוס נעלם להם לפתע הבן המשוגע וכל מאמציהם למוצאו עלו בתוהו. היהודי בראותו, כי הבן המשוגע לא בנמצא והטיסה אמורה לצאת לדרכה בעוד עשר דקות החל למלמל בקולו: "**בעזרת ה' יתברך ובעזרת רבי דוד בן-ברוך אינני יודע איפה החולה. אנא עזרו לנו למצוא אותו**". בעודו ממלמל את בקשתו, לפתע הבן נמצא מתחת למטוס, והוא ומלווייו עלו למטוס בטיסה שאמורה להביאם לעיר קזבלנקה.

בעיר הם שכרו רכב שהסיע אותם לתינזרת ולאחר מכן לקברו של רבינו. כשהגיעו לקבר הצדיק היהודי שהגיע מפריז יחד עם הממונה על האתר לקחו את הבן קשרו והניחו אותו ליד הקבר והתחילו קוראים בקול: '**רבי דוד בן-ברוך**'. לפתע נשמע קולו של הבן המשוגע: "**מדוע קשרתם אותי?**". ענו לו: "היות שאתה חולה במחלת הנפש ממנה אתה סובל, נאלצנו לקשור אותך". בתגובה ענה להם: "**אני לא חולה נפש, אני אדם בריא!**", וקרא בעצמו: "רבי דוד בן-ברוך". קרעו את החבלים, שהיו כרוכים על גופו ואמר להם: "**אני עתה אדם בריא**".

היות והגויים לא מודעים לכללי התנהגות במקרה של נס ואינם מודעים לעוצמת ההודאה לה' ולצדיק והצורך בקיום סעודת הודיה, לכן הגוי שאל את היהודים: "מה עלינו לעשות? אנחנו מצרפת". ענו לו: "**יש לערוך סעודה ולחלק אותה בין עניי העיר**". שאל אותם: "כמה עניים יש בעיר?". ענו לו: "יש במקום כחמישים משפחות עניות". אמר להם: "חשבו מה עלות 5 ק"ג בשר חמש ק"ג סולת וחמש סוכר לכל אחד, ואני אשלם את כל ההוצאה". עשו את החשבון והגוי העביר את הסכום, לאחר מכן שבו לפריז, הוא ומלווייו האחות, הגיס והעובד היהודי. כשחזרו לפריז, הגיס שילם ליהודי את כל שכרו וכן חודשיים של חופשה ממקום עבודתו. שמחתו של היהודי הייתה גדולה, כי לצד הפיצוי לו זכה, **בעיקר הוא שמח על הזכות שנפלה לידי, לשוב לעיר מגוריו ולעלות לקבר הצדיק, לאחר היעדרות ארוכה בת שמונה עשרה שנים!** הזכות הגדולה להאדיר שם שמיים באמצעות הצדיק רבי דוד בן ברוך הכהן אָזוג.

עוד סיפור מופלא המובא בהקדמה לספרו "**ילדוד ברוך**" כי פעם אחת הוועד הממונה על קבר הצדיק ר' דוד אלשקא צ"ל המכונה מולאיירי, נסעו בדרכם חזרה לבראכיש ברכב פרטי. **אנשי הכפרים נתנו להם מספר חביות מלאות בין שרף**. והנה מלשין אחד רץ וסיפר לשוטרים בשער העיר מראכיש, שהנה באים יהודים ובתא המטען כמה חביות מלאות בין שרף. כאשר הם קרבו לשער העיר-השוטרים עטו עליהם כמוצא שלל רב. הנהג בראותו זאת, אחזתו רעדה והתחיל לנדוד: "**יא ר' דוד בן ברוך. אם תציל אותנו מאלה-אני נודר עשרה פרנק לקופתך**". השוטרים הפכו בחביות חזור והפוך ואמרו לנוסעים: "**ה' עימכם. זה עתה נמכרתם ע"י מלשין. אך שווא דיבר המלשין ההוא ולא נמצא בכליכם שום דבר אסור. סעו לשלום!**".

הם עדיין משתוממים מהמראה הזה, וביני לביני נכנסו לרובע של היהודים ומצאו את ר' פינחס הכהן, נכדו של ר' דוד ניצב לקראתם, ואומר להם: "**איפה העשרה פרנק?**". והם בבהלה אחזתם ויאמרו לו: "מאין כבודו יודע מעניין זה?". אמר להם: "**זה עתה בתפילת מנחה שמתי את כפי על עיניי, ומור זקני נגלה אלי ואמר לי: לך, קח נדר מפלוני אלמוני, שזה עתה הצליתו**". ויהי לנס גלוי ועצום.

הסיבה שהמשפחה הוצרכה לעזוב את הרי האטלס נעוצה בסיפור מבהיל שהתרחש בצעירותו. פעם יצא דוד הקטן לשחק עם בני גילו, ובן השר גם הוא שיחק עם הילדים. לפתע בן השר זרק אבן אל ר' דוד. **רבינו הסיר מיד את הכיסוי מעל מצחו והביט בבן השר הערבי והלה התעוור במקום.** מיד לקחו אותו לאביו. שאל השר האם מישהו נגע בו וכולם אמרו: "לא נגע בו אף אחד". השר החל לחקור את הבן על מה שהתרחש עימו, ובן השר סיפר לאביו כי זרק אבן על בן הרב.

השר שלח שוטר בשם 'למכזני' להביא את הילד ואת אביו. כשהגיע השוטר לילד, הבין שבא לקחתו. **מיד גילה את מצחו לעברו וגם השוטר התעוור.** כאשר שמע זאת השר, הבין את חומרת העניין ואז הגיע בעצמו לבית הרב וביקש מחילה על מה שקרה. הרב מחל לו ולבנו וגם ר' דוד הסכים לדברי אביו. השר הציע לרב שיבחר לו מקום מגורים אחר והוא ידאג לבנות ישיבה חדשה ומקום מגורים וכל ההוצאות שלו ומשפחתו ישולמו מדי חודש בחודשו מקופת השר. הרב בחר לגור בכפר תימזרת ואכן קיים השר את הבטחתו ועזר להם בכל הדרוש. ר' ברוך נפטר בכפר זה ובנו ר' דוד המשיך אחרי אביו.

מסופר כי בעיר העתיקה בירושלים בקרבת הר הבית שכנה לה ישיבה שבה ישבו ולמדו מאות תלמידי חכמים, באחד מימי הלימודים בבית המדרש נתקלו בקושיא בסוגיה בגמרא במסכת בבא-מציעא ומכל יושבי בית המדרש לא נמצא מי שיכל לתרץ את הקושיא, לראש הישיבה ניגש תלמיד בשם ר' שלמה חמיאש יליד העיר מראכש שבמרוקו, שנכח באותה שעה בבית המדרש, ואמר לו:

"אני מכיר אדם אחד שרק הוא יכול לתרץ את הקושיא" - "ומי זה?" שאל ראש הישיבה. התלמיד ענה: "רבי דוד בן-ברוך מתימזרת". הרב שאל: "זה מקום קרוב?", ענה לו: "מרחק מהלך של שנה למרוקו". הם שכרו למשימה גוי בשם מוחמד מהעיר העתיקה. הגוי נשכר לשנה, זמן הליכה מירושלים למרוקו ולירושלים. שישה חודשי הלך ושישה חודשים חזר. למחרת הגוי יצא לדרכו למרוקו דרך מצרים, כשבאמתחתו מעטפה ובתוכה האיגרת שנשלחה לרבינו. כעבור שישה חודשים מוחמד הגיע לתארוזאנת וחפש היכן גר הרב. כל מי ששאל אמר לו: "לך הלאה". לבסוף הגיע לרחוב שבו היה פרדס גדול, בו שכן בית הרב, הוא הבחין באדם הלבוש בגד אדום ומעדר על כתפו. מוחמד ניגש לאיש עם המעדר ושאלו: "היכן בית הרב דוד בן-ברוך?", הרב שאל מהיכן הוא בא כדי לחפש את הרב, הגוי ענה שהוא בא מרחוק ונשלח ע"י בית מדרש מירושלים ובידו מכתב שהביא, הרב אמר לו: "תן לי את המכתב", השליח ענה: "את המכתב אמסור לידי הרב בלבד!" - "אני הרב". לקח את המכתב מידי הגוי, ובדרכו לביתו, הרב קרא את המכתב. בהגיעו לביתו הרב ניגש לשולחן כתב את פסק דינו. נתן ביד הגוי את המכתב וכיכר לחם במשקל ק"ג אחד ואמר לו: "אל תפחד, קום". השליח שם את כיכר הלחם בסל ויצא לדרכו, **באותו רגע מצא השליח את עצמו בביהמ"ד בירושלים** כשאינו מאמין למראה עיניו כשבידו הסל עם כיכר הלחם שנתן לו הרב. יושבי ביהמ"ד בראותם את הגוי שאלו אותו: "עדיין לא נסעת? מדוע לא נסעת?". ענה להם הגוי: "אתם לא חכמים, יש יותר חכם מכם, בואו וראו כיכר הלחם שנתן לי הרב מביתו". לקחו את המכתב - תשובת הרב, קראו את פסק דינו שהביא השליח אשר מצא חן בעיניהם וכן חילקו בניהם את כיכר הלחם שהגיע מבית הרב ע"י הגוי.

יפר נכדו ר' פנחס שהתארח אצל ר' דוד בהיותו בכפר איית חכים הסמוך למאכיש, הגיש לו הרב לחם וחמאת בקר. ר' פנחס אמר: "איני אוכל חמאת גויים". השיב לו מור זקנו: "**חלילה, בכפרינו כולם אוכלים רק חמאת ישראל**". ושמח שמחה גדולה, שלא תמיד היה מצוי במראכיש חמאה של ישראל. ומן יום זה והלאה ר' דוד היה שולח לו כד חמאה. לא חלפו ימים רבים ובאו ימי בצורת והרעב שרר בכל. לפיכך הוחלט כי על המכס לפקח לבל יהיו איש להכניס לעיר שום סחורה ללא מיסוי. והנה בהגיעו למכס וראה את המוכסים, הבין מיד שהחמאה תוחרם והוא ייקנס וייתכן שאף יושם במעצר. והנה בעוד הם בודקים את מרכולתו, צעק בקול גדול: "**יא רבי דוד בן ברוך, זה שלך!**". המוכסים הופכים את הכד מכל צדדיו ואומרי לו: "**מה תעשה בכלי ריק? וכי חסרים בעירנו כדים? ואיך תיקח לבדך כד כזה גדול על שכמך?**". ותיכף הביא הממונה על המכס סבל שיסחב לר' פנחס את כדו עד לרובע היהודי. (מתוך ההקדמה על חייו בספרו "לדוד ברוך").

תודתנו נתונה לאבי פינקל (קרוב משפחה של הצדיק) ור' כפיר דדון שהביאו לידינו את הספר "לדוד ברוך"

המקובל הרב הגאון חיים שאול הכהן דוויק זצ"ל- השד"ה: נולד ב-י"ד חשוון ה'תר"ח (1857) בחאלב שבסוריה. מנעוריו עסק בתורת הנסתר וכל שנותיו עסק בהפצת סודותיה ליחידי סגולה. מילדותו ניכרו בו כישרונות עצומים, שהתאחדו עם שקידתו המופלאה. לאחר שלמד בשקידה ש"ס ופוסקים החל מנעוריו ללמוד את תורת הנסתר. בשנת ה'תרמ"ז (1886), עוד בטרם מנו לו שלושים שנה, התמנה למרא דאתרא של חאלב. למרות שהיו בעירו תלמידי חכמים קשישים ממנו, הללו קיבלו את מרותו. בשנת ה'תר"ן (1890), כשהיה בן 32 שנים) עלה לארץ ישראל, והצטרף לשיבת 'בית א-ל' ועם הזמן התמנה לראש הישיבה.

משאת נפשו הייתה להנחיל את תורת הח"ן לכלל ישראל כדי להביא את הגאולה השלמה לעם. הוא הלך והתפרסם לתהילה בתפוצות ישראל כגדול בתורת הנגלה והנסתר. כאשר נוסדה ישיבת 'רחובות הנהר', בשנת ה'תרנ"ח (1898) בשכונת הבוכרים ע"י הגביר ר' ניסים נחום, בה למדו כ-60 חכמי קבלה והתפללו עפ"י כוונות הרש"ש, נקרא רבינו לעמוד בראשה. במשך ימות השנה עבר לפני התיבה בתפילות והיה עומד זמן רב ומתפלל עפ"י הכוונות ללא סידור בידו. בימים הנוראים, רבים מבני ירושלים נהגו להצטופף בבית הכנסת על מנת לזכות ולהתפלל איתו, **בחזרת הש"ץ, כאשר הגיע לברכת 'המחזיר שכינתו לציון' היה פורץ בבכי, ומדי יום מצאו את הקרקע, במקום שבו עמד, רטובה מדמעותיו.**

בשנות מלחמת העולם הראשונה חש בעיניו. מכיוון שרופאים כמעט שלא היו, הפצירו בו בני ביתו לצאת לחו"ל, כדי לעבור שם את הניתוח. למרות הסכנה, שנשקפה לעיניו, סירב בכל תוקף לעזוב את הארץ. הוא נותח בארץ - אך הניתוח לא הצליח והוא התעורר בשתי עיניו! כאשר התעורר מתרדמת הניתוח, ונדע לו, ששוב לא יראה 'אמר: "הכול היה כדאי, ובלבד שלא לעזוב את ארצנו הקדושה אפילו לשעה אחת!"'. נפטר ב-ד' טבת התרצ"ג (1933) בעיה"ק ירושלים. חי כ-75 שנים. ציונו בהר הזיתים בחלקת הספרדים (בשנת תש"ג-1942 עלו פורעים ערבים להר הזיתים, הרסו ונתצו מצבות וחיללו את מקום הקברים. ביניהם חוללה גם מצבתו. לאחרונה נבנתה המצבה מחדש כאשר מקום הציון בקירוב למקום קבורתו).

אביו: ר' אליהו. **סבא (מצד אביו):** ר' שאול (אב"ד ארם-צובא בעל 'אמת מארץ'). **מרביתיו:** ר' מרדכי עבאדי (מח"ס 'מעין מים'), ר' אליהו משען (מח"ס 'שפת אמת'). **חברותא:** המקובל ר' ישראל יצחק הלוי רייזמאן (ראב"ד קהילת החסידים בירושלים).

מתלמידיו: המקובלים הגאונים ר' יום טוב ידיד הלוי, ר' סלמאן אליהו (ממלא מקומו בראשות הישיבה), ר' יעקב חיים סופר (מח"ס 'כף החיים'), ר' ישעיהו אשר זעליג מרגליות, ר' עזרא הררי רפול, ר' נח גד וינטרוב, ר' סלמאן מוצפי, ר' משה יאיר ווינשטוק. **מספריו:** **איפה שלמה** - על 'אוצרות חיים' למהר"ו **ישר שלום** - ביאורים לדברי הרש"ש בספר 'נהר שלום' **יחידושים** לספר 'שפת אמת' **יהגות** לספר 'אור הלבנה' לרבי יעקב קצין **יהגות** לספר 'עלי נהר'.

המקובל ר' אשר זעליג מרגליות מביא בספרו 'הילולא דרשב"י': 'לפני כעשרים שנה, הגיע **מכתב מחו"ל לרבינו, ובו נכתב שמושל העיר שבא מקרוב שם מציק ליהודים**, ורבינו הקדוש צוק"ל נסע למירון לשבת של סליחות לפני ר"ה עם עשרים מתלמידיו, ואני הקטן עימם, והיינו שם חמישה ימים, ובכל יום שעשינו שם הקפות סביב הציון הקדוש של רבי אלעזר עם ארבעת המינים הישנים של השנה שעברה בדינו, וכשחזרנו לירושלמה, **מצא רבינו טלגרמה בביתו והתבשר, כי מושל העיר מת פתאום, וליהודים שם אורה ושמחה.**

יפר ר' יואל טייטלבוים, האדמו"ר מסאטמר, שהלך לבקר את הצדיק החכם המקובל ר' חיים שאול, וביקשו, שיברך אותו ברכת כהן. ר' חיים היה סגי-נהור, ונדמה לו שרבינו (ר' יואל) רוצה לברכו, **ותכף הרכין את ראשו, כדי שרבינו יניח ידו עליו לברכו.** כשהבין את כוונת ר' יואל, אמר רבינו, שאדרבה, הוא רוצה להתברך ממנו, ותיכף הניח ר' יואל את ידיו על ראש רבינו הקדוש וברכו. הפליא רבינו מאוד את גודל תמימותו ומידת ענוותנותו של הצדיק". ('אורח צדיקים' מתוך 'הללו עבדי ה')

פעם אחת שאל אדם אחד את רבינו, אם יכול הוא לצאת ידי חובת התשובה הצום והתפילה בימי השובבי"ם, אם ישכור בכסף מלא אדם אחר שיצום ושיתפלל בעבורו כשלוחו. רבינו הסביר לו, שעפ"י ההלכה הדבר אינו ניתן וסיים את דבריו: **"שובו בנים שובבים חוץ מאחר".**

בהיותו בארם צובא (כשהיה בן 32), ראה איך הנשים מתחילות לגלות מקצת שערותיהן, **ועמד וצווח על הפרצה, ומשלא נשמעו לו, עלה בליל שבת על הבימה והכריז** אם ישמעו בקולו- מוטב להם, ואם לאו- תחול עליהן קללה, ועזב במוצאי שבת את העיר ועלה לירושלים. **לאחר זמן קצר פרצה שרפה בעיר וכילתה חלק גדול מהעיר, וכולם נוכחו בצדקת ה'.**

כאשר המקובל האלוף ר' יוסף חיים זצ"ל (הבא"ח) יעץ למקובל ר' סלמאן אליהו (אביו של המקובל האלוף הרב מרדכי אליהו צמח זצ"ל) לעזוב את בגדד ולעלות לארץ ישראל, הגיע ר' סלמאן להיפרד מר' יוסף חיים ושאל: "אצל מי אלמד בתורת הנסתר בארץ ישראל?". ענה הצדיק: "אמסור לך מספר קושיות עמוקות, והרב שיתרץ לך אותן- **תדע נאמנה כי הוא רב מובהק וממנו תלמד.**"

ר' סלמאן הגיע לירושלים. מיד התפרסם שמו של הגאון הצעיר שעלה מבבל, ובקרב חכמי המקובלים נשמע, כי "ארי עלה מבבל". כשהגיע שמעו של ר' סלמאן אליהו לאוזניו של רבינו, ביקש שיבוא לפניו, ושוחח איתו ברזי התורה. שעה ארוכה שוחח הגאון ר' סלמאן עם רבינו, ונוכח לראות כי לפניו יושב גאון מופלא, רך בשנים וזקן בחוכמה. אמר ר' שאול לר' סלמאן: "מהיום תבוא אצלי מדי יום ביומו ואלמד עימך את הכוונות עפ"י דרכו של הרש"ש". ר' סלמאן שאל את רבינו את הקושיות בחוכמת הקבלה, שמסר לו הבא"ח ורבינו תרץ את כל הקושיות בתבונה. עתה ידע ר' סלמאן, כי רבינו הוא המוסמך והמובהק, ממנו עליו ללמוד את רזי התורה, והכתיר אותו לרבו המובהק".

באחד הימים בא אל הגאון הקדוש רבי חיים שאל דוויק זצ"ל יהודי, ובכה לפניו צרתו, וסיפר שהוא סוחר בבגדים ישנים וסחבות, וכל כספו ורכושו אינם עולים על עשר לירות, והיה סוחר עם ערבי אחד בתדירות, ובמרוצת הימים החל הערבי להלוות ממנו כסף, פעם אחרי פעם, עד שיום אחד נותר חסר כל, בלי פרוטה אחת. פנה הוא אל הגוי ואמר לו: "הב לי כספי!" והערבי הלך והביא לו תכשיט של אשתו כערבון. אולם, מאז חלפו עידן ועידנים והערבי איננו, ואין לו כסף לסחור, ומאידך, למכור את התכשיט הוא חושש. ועוד, שהתכשיט אינו בר ערך אפילו כדי מחצית החוב, ומה יעשה? אמר לו הגה"ק, שילך אל הכותל המערבי ויציע דבריו לפני ה', וכך עשה. הלך והתפלל.

למחרת, בא אליו פתאום הערבי ושאלו: "איה המשכון?". ענה לו: "בביתי, אבל אינני יכול ללכת כעת הביתה, בוא מחר עם הכסף ואשיב לך את התכשיט!". למחרת, שב הגוי ובידו סכום הכסף בשלימותו, וסיפר הערבי, שלפתע החלה אשתו לצעוק עליו שישיב לה את התכשיט ואם לאו תהרגנו. אף שהוא עצמו לא היה חפץ לפדות את התכשיט, כי היה בעל ערך פעוט, ופשוט היה מוכרח להשיב את הכסף, וקיבל היהודי את הכסף לידי. (הרה"ח ר' נח גד וינטרוב ז"ל - 'בישישים חכמה' ששמע מפי ר' חיים זאב מילשטיין)

בסוף ימיו כשהיה סגי נהור, התאספו בחצות הלילה ללמוד בשיעורו, ראו את רגלו פצועה ונפוחה מאוד ומכוסה בדם רב - ומראהו רע מאוד. כששאלוהו לפשר הדבר, סיפר להם שהיה לו פצע גדול מלא מוגלה ברגלו, וכאשר הזמינו רופא לבדוק את המצב, הלה הפנה את רבינו לבית-הרפואה לטיפול מיידי.

בהגיעו לשם, קבעו הרופאים שיש לפתוח את הפצע ולהוציא מתוכו את המוגלה. והיות שהטיפול עלול לגרום לכאבים קשים, רצו להרדימו. אך הוא סירב לכך, כי לא רצה להסיח דעתו מדבקות בה' אפילו לרגע אחד. **ואמר להם, שיעשו הניתוח בלי הרדמה.** אמרו לו הרופאים, שהיות והכאבים הם בלתי נסבלים, יצטרכו לאחוז בו בגופו, שלא יתנועע באמצע הניתוח.

רבינו הסכים לכך והתנה, שלא תגע בו שום אישה. הרופאים צחקו בלבם לבקשתו, וכמה אחיות אחזו בגופו הקדוש. באמצע הניתוח כאשר התכוון מכאב הטיפול, **הבחין לרגע כי נוגעות בגופו נשים, צעק צעקה גדולה ומרה, ובאמצע הניתוח קם ויצא החוצה ועשה דרכו לבית המדרש לשיעורו הקבוע בחצות הלילה.**

ויפר לי רבי וזמור הרב המקובל אורי פולק שליט"א, סיפור מופלא שהתרחש עם רבינו, אותו שמע מנכד הצדיק. **הסיפור מראה לנו באופן מופלא מהי עוצמתם של גדולי ישראל וכיצד הקב"ה משדד את כל מערכות הטבע למען צדיקים אלו:** בזמנם, בכל שנה בתאריך בו חל היארצייט של המקובל האלוף הרש"ש הקדוש, אשר ציונו בהר הזיתים, היו חבורת המקובלים מתכנסים יחד ונוסעים באוטובוס שנשכר למען מטרה זו. הדרך המובילה להר הזיתים באותה תקופה, לא הייתה אלא כביש צר, אשר בקושי אוטובוס יכול לנסע בה. כל תזוזה מיותרת ימינה או שמאלה ל"ע הייתה שולחת את כל יושבי הרכב לאבדון. בשל כך, מיעטו האנשים בנסיעה להר הזיתים.

והי היום, והמקובלים התכנסו יחד לנסיעה המובילה להר-הזיתים, לציון הרש"ש הקדוש. **תוך כדי נסיעה סטה האוטובוס מנתיבו והחלו להתדרדר.** מיד פנו מקובלים אחדים אל הגאון המקובל הרב דוויק כדי לספר לו באיזו צרה הם נמצאים (רבינו היה סומא לעת זקנותו). כאשר שמע זאת הרב, אמר שם קדוש (הרב היה ידוע גם בקבלה מעשית) ומיד לתדהמת הכל האוטובוס עצמו נתלה באוויר! הרב ביקש מכל נוסעי האוטובוס לרדת וכולם נשמעו לו. **רק כאשר אחרון הנוסעים ירד, שהוא הרב בעצמו- האוטובוס התדרדר לתהום!**

בעשרים שנות חייו האחרונות היה רבינו סגי נהור ועסק בקבלה בע"פ. כוח זכרונו הפתיע את שומעיו. בכל לילה היה הרב מלמד בין השעות 03:00 לפנות בוקר ועד עלות השחר. לעיתים תלמידיו הקדימו לפני התחלת הלימוד כדי לשאול את הרב קושיות שבהם התקשו. **לאחד מהם ענה הרב לפתוח בספר פלוני בעמוד פלוני.** מיודענו מיד לקח את הספר המבוקש וחיפש את התשובה לשאלתו, אך לשווא, הוא אינו מוצא את התשובה לשאלתו. בצר לו פנה בשנית לרב, מה הופתע לשמוע כי הרב מבקש שיביא את הספר לידי (הרב היה סומא כידיע). **מישש הרב את עובי הספר ובפתיחה אחת! הגיע לדף המבוקש. לאחר מכן העביר את אצבעו על הדף עד שידי עמדו מעל שורה מסוימת.** אז פנה לשואל ואמר: "קרא נא לי שורה זאת, לבטח תמצא כאן התשובה", וכן היה ויהי לפלא.

הרב ידע מילה במילה את דברי רבינו האריז"ל והרש"ש ואת מיקומם המדויק לפי העמוד והשורה. סיפר אחד מתלמידיו כי ביקש לבחון את רבינו בכושר ידיעותיו וכאשר התבקש לקרוא- החסיר במתכוון שורה אחת. **הרב הפסיקו ואמר כי החסיר שורה וציטט אותה.** לאחר מספר דקות החסיר בכוונה מילה אחת. **גם כאן הפסיקו רבינו ואמר: "החסרת מילה פלונית!"** לשאלות רבות שהתעוררו במהלך הלימוד, ביקש שיביאו לו ספר מסוים. לאחר מכן פתח את הספר בפעם אחת והצביע על שורה מסוימת ואמר לבעל הקושיה שיקרא משם. ותמיד קלע למטרה ולא החמיץ.

האדמו"ר הרב אברהם יעקב פרידמן (השני) מסדיגורה זצ"ל- נולד ב-ח' אב ה'תרמ"ד (1884) בסדיגורה שבאוקראינה. עוד בצעירותו אביו השקיע רבות בחינוכו, והפקיד את זקני החסידים ללמדו את אורחות החסידות. רבינו היה גדול ועצום בתורה כבר מנעוריו והצטיין בתפיסה מהירה. היה יושב ולומד עד חצות הלילה. מדי פעם בפעם היה נכנס עם אחיו להיבחר אצל אביו. בשנת ה'תרס"ב (1902) כשהיה בן 18 שנים התחתן. אחרי נישואיו נשאר להתגורר במחיצת חותנו בקופיטשניץ. אחרי זמן מה חזר לסדיגורה והמשיך בהתמדתו העצומה ימים ולילות בתורה ובחסידות. ב-י"ג תשרי ה'תרס"ז (1906) אביו נפטר.

רוב חסידי אביו הכתירו את אחיו רבי אהרן לרבי מסדיגורה. חלק מהחסידים, למרות שרבינו היה כבן 22 שנים, הכתירו אותו כאדמו"ר, תפקיד שבו שימש במשך 54 שנים. הקים יחד עם אחיו ר' שלמה ישיבה בסדיגורה רבים נהרו אליה מרחבי גליציה כאשר רבינו מפקח אישית על הנעשה בישיבה. בשנת ה'תרע"ד (1914) בפרוץ מלחמת העולם הראשונה, ברח עם רוב אדמו"רי בית רוז'ין לווינה יחד עם אלפי יהודים שברחו מגליציה ובוקובינה. שם כ-22 שנים. בשנת ה'תרצ"ח (1938) הנאצים כבשו את ווינה. הם אילצו אותו ורבנים נוספים לטאטא את רחובות העיר וינה כדי לבזוז אותם ולהשפילם. באותו זמן הבטיח שאם יזכה לעלות לארץ ישראל יטאטא את רחובותיה.

אחרי המלחמה חסידיו פעלו להשגת ויזה עבור רבינו. חסידיו רצו לסדר לו ויזה לארה"ב אבל רבינו סירב בכל תוקף לנסוע למקום אחר חוץ מארץ ישראל. אחרי מאמצים עצומים השיגו לרבינו ויזה. ב-כ"ג אלול ה'תרצ"ח (1938) רבינו הגיע לארץ ישראל וקבע את ביתו בתל אביב. שם ייסד את בית מדרשו שהפך לתל תלפיות לחסידי רוז'ין-סדיגורה. כשנשאל מדוע גר בתל-אביב השיב שבעיר זאת פעמוני כנסיות לא נשמעים. אנשים רבים הגיעו לביתו כדי לקבל ברכה שעשו פירות וכן לספוג את דרכי החסידות ועבודת ה'. בעל רוח-הקודש. בתל אביב קיים את הבטחתו והיה מטאטא קטע מהמדרכה שסמוכה לביתו מדי בוקר. כשראה שחסידיו מבחינים במעשיו, הפסיק. במשך שנים רבות נמנה בין חברי מועצת גדולי התורה ובמשך תקופה קצרה כיהן כנשיאה. נפטר בשבת קודש פרשת ויגש, ה' טבת

ה'תשכ"א (1961). חי כ-77 שנים. בהלווייתו השתתפו אלפים רבים. ציונו בבית הקברות נחלת יצחק בגבעתיים בחלקת אדמו"רי בית רוז'ין.

סבא (מצד האב): האדמו"ר רבי אברהם יעקב (הראשון) מסדיגורה. **אביו:** האדמו"ר ר' ישראל מסדיגורה. **אימו:** מרת בת-שבע. **אשתו:** מרת בלומה רייזל העשיל (בתו של האדמו"ר רבי יצחק מאיר מקופיטשניץ). **ילדיו:** לא הותיר אחריו צאצאים. **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מסדיגורה. **מספריו:** **אביר יעקב**- מדברי תורתו (נלקטו אחרי פטירתו על ידי האדמו"ר רבי יצחק מאיר פלינטשטיין מקופיטשניץ). **אביר המלכות**- תולדותיו של רבינו.

על העובדה כי רוח-הקודש שרתה על רבינו יעיד הסיפור הבא שסיפר הגה"צ ר' יהודה זרחיה סג"ל זצ"ל (רב בקרית שלום בתל אביב). הסיפור התרחש אצל כ"ק מרן אדמו"ר ר' משה מרדכי בידרמן (ה'ברכת משה' מעלולב זיע"א). היה זה באחת מנסיעותיו של ה'ברכת משה' למירון לשבת בהעלותך, עוד בשנות מגוריו הראשונות בתל אביב. הציבור באותה שבת במירון לא היה גדול. ה'ברכת משה' ערך את שולחנותיו הטוהרים בתוך מערת רשב"י. היה שם יהודי אחד שעשה ל"ע חוכא ואיטלולא מהצדיק וזלזל בכבודו. במוצאי שבת אותו יהודי נסע לטבריה, שם הכיש אותו נחש ארסי. הוא הובהל לבית חולים במצב קשה. האיש הצליח להתקשר ממיטת חוליו אל הגאון ר' יהודה זרחיה וביקש ממנו שירוח חיש להזכירו עם קוויטל ופידיון אצל רבינו שהתגורר בתל-אביב.

רבי יהודה מיהר למלא את בקשתו ורץ לביתו של הרבי מסדיגורה. להפתעתו הרבה הרבי סירב בתוקף לקרוא את הקוויטל, כשהוא אומר בנימה חמורה: "למה הוא לא נזהר בכבוד תלמיד חכם?". רבינו גם לא רצה לקבל את כספי הפידיון. רבי יהודה זרחיה הפציר וביקש מרבינו ברכה לרפואה שלימה. הרה"ק לך ק נעתר וברכו: "שיהיה בריא ויעשה תשובה". רבי יהודה יצא מבית רבינו ומיהר לביתו של הרה"ק מבעלזא זי"ע בתל-אביב וביקש למסור לו את הקוויטל והפידיון. כשהגיע לשם לא היה שייך להיכנס לאדמו"ר מבעלזא. הוא פנה לגבאי וביקש ממנו להיכנס. הגבאי חזר ואמר: "אימרו לחולה שיקבל על עצמו לכבד תלמידי חכמים"... ממש באותו סגנון שאמר הרה"ק מסדיגורה ויהי לפלא. הדברים הועברו לאותו יהודי חולה שקיבל על עצמו להתחזק בעניין זה. מיד לאחר מכן התרפא בדרך נס. (הסיפור מעובד מדברי הרב שמעון טיקוצקי והובא בגיליון 'אוהל משה' לעלוב)

רבי פרץ חנס השוחט מנהריה סיפר: מעשה שאירע אצל קרובי משפחתי. נישואיהם עלו על שרטון ולמרות הרצון להשכין שלום ביניהם הדבר לא עלה יפה. לדעתי הפתרון הנכון במקרה זה הוא לפרק את החבילה, כלומר: גירושין. אני יודע מה המצב ביניהם. מכיוון שמדובר בהחלטה כבדת משקל החלטתי להתייעץ עם רבינו ולראות מה לדעתי נכון לעשות במקרה זה. שלחתי אליו מכתב ובו גוללתי את כל המאורעות. בסוף המכתב כתבתי כי לעניות דעתי טוב יעשו אם יפרקו את הזוגיות שלהם ויפה שעה אחת קודם. לא חלפו ימים רבים וקיבלתי מכתב תשובה מרבינו. הצדיק היה מופתע כיצד ייתכן שיהודי ייעץ לבני זוג להתגרש. רבינו כתב שבמקום לעשות כן, יתפלל ויברך את הזוג שהשלום ישרור ביניהם. אכן, ברכתו של הצדיק עשתה פרי והזוג שב לחיות על מי מנוחות. חלפו חודשים והגעתי לבקר את רבינו שבאותם הזמנים התגורר בתל-אביב. מיד כשראה אותי שאל כיצד העלתי על דעתי לעשות כן ושאל כיצד בני הזוג חיים כיום. כשהשבתי כי ברכת הרבי אינה שבה ריקם חיך ואמר: "האם אתה רוצה לדעת עד כמה העניין נוגע לי?". להפתעתי הרבה רבינו ניגש לארון הספרים והוציא משם את סידורו. הוא דפדף בין דפיו והראה לי כי בתפילת העמידה נמצא ומונח מכתבי. רבינו סיפר לי כי הוא מתפלל עבור הצלחת הזוג מדי יום ביומו. (מעובד מתוך 'אביר יעקב')

הצדיק הרב אהרן מטיטוב צ"ל- בצעירותו גדל והתחנך על ברכי הסבא הגדול, רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א (המכונה 'אור שבעת הימים'). בהמשך גר בקונסטנטין. למרות דרגתו הרוחנית הגבוהה היה מסתיר את עצמו. שקד על התורה יומם ולילה. מצבו הכלכלי היה בריע. חי חיי צער ועוני. רבינו שכר דירה ולאחר מספר חודשים שלא היה יכול לשלם עבורה, נאלץ לעבור עם משפחתו ולהתגורר בחורבה. בענוותנותו ישב בקביעות ליד התנור שבקצה בית-המדרש. גם כשהיה צריך לנסוע בעגלה, היה יושב ליד העגלון ולא היה יושב בתוך העגלה. צדיקי דורו אמרו עליו, שכאשר גר בקונסטנטין מתוך לחץ ודחק **"היה בבחינת אדם הראשון קודם החטא"**. האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין אמר על רבינו: **"הרה"ק רבי אהרן היה העץ שעליו נשען העולם"**. בנוסף אמר עליו שהוא **"משבעת רואי פני המלך"**.

התפרסם כצדיק אמת ופועל ישועות בקרב הארץ. רבים פנו אליו ונושעו. כאשר פשטה מחלה קשה על ילדים קטנים בעיר טיטוב, הם פנו אל רבינו והצליח לבטל את הגזירה הקשה. רבינו רצה לחזור לעירו בקונסטנטין, אבל האנשים לא הניחו לו והוא עבר לטיטוב, שם התחיל לשמש כאדמו"ר. מספר שנים לפני פטירתו עבר לעיר פבליש שסמוכה לסקוירא. נפטר בה' תבת או ט"ו טבת ה'תק"ס (1800). ציונו בפבליש. על צאצאיו נמנים חלק מאדמו"רי צ'רנוביל.

סבא (מצד אביו): הצדיק ר' ישראל הבעל שם טוב הקדוש. **אביו:** הצדיק ר' צבי. **מרביתיו:** סבו, ר' ישראל הבעל שם טוב הקדוש, אביו, הצדיק ר' צבי. **ילדיו:** מרת סימה חושא (נישאה לאדמו"ר ר' ברוך ממז'בוז'. יש גירסה, כי נישאה לאדמו"ר רבי אהרן טברסקי מצ'רנוביל), האדמו"ר ר' נפתלי צבי מסקווירא, האדמו"ר ר' אברהם מסקווירא, מרת שרה שיינא (נישאה לאדמו"ר ר' משולם זושא מצ'רנוביל), מרת חנה סימא (נישאה לר' מרדכי זאב רבינוביץ בזיווג ראשון, ובזיווג שני נישאה לר' יצחק מסקווירא), ר' אברהם.

בכפר הסמוך לעיר טיטוב גר פריץ שונא ישראל. החצר סביב ביתו היתה על יד דרך המלך. כאשר יהודי עבר שם, עבדיו הערלים היו תופסים אותו ומכים אותו נמרצות. בימי הגשמים לא היתה אפשרות לנסוע בדרך עוקפת רק בדרך המלך. פעם אחת רבינו היה צריך לנסוע ואמר לעגלון שיסע בדרך המלך ליד חצר הפריץ. העגלון אמר שזה סכנה אבל רבינו התעקש. כשהגיעו לשם, הערלים תפסו והביאו אותם לפריץ. הרשע שמח מאוד שתפסו רב ואמר להזמין את כל עבדיו למען יראו כולם כיצד הוא מכה את רבינו. בינתיים נעלו את הרב והעגלון בחדר. הפריץ היה צריך לעשות את צרכיו והלך לשיירותים.

האנשים הגיעו אבל הפריץ לא יצא. הם הלכו לראות מה קרה. כשהתקרבו לשם שמעו צעקות נוראות. הם שברו את הדלת וראו שהמעיים שלו יצאו והוא צועק מכאב. קראו מיד לרופא וכל התרופות לא הועילו. אחד מהנאספים אמר שזה כנראה בגלל הפגיעה ברב. הפריץ ביקש שיבקשו סליחה בשמו. רבינו הסכים לסלוח בתנאי שהפריץ יבטיח שלא ירע לשום יהודי בעולם ואז יתרפא וגם נתן לו סגולה. הפריץ כמובן הסכים והוא התרפא. מאותו היום הפריץ לא פגע באף יהודי.

יום אחד התפשטה מחלה קשה בילדים קטנים בעיר טיטוב שסמוכה לקונסטנטין. זקן עני הגיע לטיטוב וראה כי אנשי העיר מחפשים אחרי חטאים שונים כדי לתקן אותם, אולי ה' ירחם עליהם והמגיפה תיעצר. הזקן פנה אליהם ואמר: "בעיר קונסטנטין כשתי פרסאות מכאן נמצא איש קדוש ושמו רבי אהרן, הוא נכדו של הבעש"ט הקדוש. איש זה גר בחורבה בקצה העיר והוא חסר פרנסה. שמעו לעצתי, בחרו אנשים נכבדים ושלחו אליו בבקשה שיבוא איתם לכאן ויתנו בידו סכום מעות להחיותו. אני בטוח שבזכותו המגיפה תיעצר". הם עשו כדברי הזקן. הם בחרו אנשים שנסעו לקונסטנטין והגיעו לרבינו. הם הפצירו בו שיבוא איתם לעיר והבטיחו לתת לו שלוש מאות רובל כסף. רבינו סירב בענוה ואמר כי אין בכוחו לעשות מאומה. אם רוצים לעצור את המגיפה, הרי שעליהם ללכת לצדיק שיודע לבטל דינים קשים. מכיוון שהשעה היתה מאוחרת הם נאלצו לישון שם. בבוקר הם הלכו לביה"כ וסיפרו על צערם למתפללים. כאשר רבינו נכנס לביה"כ, אנשי עירו הוכיחו אותו שהוא מסרב ללכת לעירם - ובפרט שאם יעשה זאת בני ביתו ינצלו מחרפת רעב. זקן אחד שהיה מסתופף אצל זקנו הבעש"ט הקדוש שידלו בדברים, איך לא יחוס על בני העיר טיטוב שנמצאים בצרה? אולי בזכות הצדקה שמבקשים לקיים באמצעותו ה' יסיר מהם את הצרה? רבינו סירב בעקשנות עד שאיימו שאם לא יעשה כן, יקחו אותו בכח לטיטוב.

כאשר ראה זאת אמר: "אני רואה שאתם תכריחו אותי לנסוע שלא ברצוני. אבל זאת אבקש, כאשר אבוא לעירכם, העגלון יחזיר את העגלה והסוסים הרתומים לצד קונסטנטין ולא יתיר את המושכות, רק אם אתן לו את הרשות לכך. כשאחפץ לנסוע בחזרה, לא יעכבו אותי". הם הסכימו לדבריו. רבינו ישב איתם במרכבה ועם חסידים שהצטרפו. לעת ערב הגיעו לטיטוב. הם הלכו למלון שהכינו לכבודו. כל בני העיר התאספו כדי לקבל ממנו ברכת שלום. הפלא התרחש לנגד עיניהם, כל אלו שחלו - התרפאו. בני העיר שמחו. הם באו לרבינו והגישו קוויטלאך ופדיונות. רבינו ביקש לחזור לעירו, אבל האנשים אחזו במושכות הסוסים ולא נתנו לו לצאת. כאשר ראו כי הדבר נוגע בנפשם נתנו לו לשוב לעירו. אנשי טיטוב נסעו גם הם לקונסטנטין ולקחו איתם מאכלים ומשקאות לרוב. שם הם הגישו לו את כתב הרבנות. רבינו אמר: "נראה כי מן השמיים הוא, שכן אני לא עשיתי שום השתדלות בדבר". לאחר שבת קם ונסע איתם לטיטוב.

נכדו הרה"ק ר' יעקב יוסף מסקווירא סיפר: כאשר רבינו גר בעיר פבליש, בני העיר ביקשו ל'קדש' שם בית עלמין. עד לאותם הימים, כאשר מישהו נפטר היו קוברים אותו בעיר הסמוכה. רבינו הלך למקום. הם קידשו ובנו גדר סביב, פתחו בו פתח והעמידו שער. רבינו סגר את שער בית העלמין במפתח והחזיק אותו ברשותו במשך שנה. אנשי חברא קדישא הפצירו ברבינו שיפקיד אצלם את המפתח כדי שיהיה מוכן בעת שיצטרכו אליו, אבל רבינו לא הסכים. רק כעבור שנה מסרו לידיהם. אנשי העיר ראו שבאותה השנה שהמפתח היה אצל רבינו, אף אחד בעיר לא נפטר וגם לא היה מקרה של נפל, ויהי לפלא.

שתי התמונות למטה מציגות את המבנה הישן של הצדיק.

לפני מספר שנים נמצא בית עלמין ישן יותר ושם כנראה מקום קבורתו וזו התמונה הראשונה למעלה

האדמו"ר רבי יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא זצ"ל- בנו הבכור של ר' חיים מצאנז. ממנו יצאה שושלת שינאווא. נולד בטרניגרד בשנת ה'תקע"ה (1813). איש אמת. בעל רוח-הקודש. פועל ישועות. רבים שיחרו לפתחו ונושעו. מעולם לא הוציא דבר שקר מפיו. כל דבריו התקיימו במלואם. גאון בנגלה ובנסתר. ענוותן מופלא. הסתיר את בקיאותו בכתבי האריז"ל והזהר הקדוש. כיהן כרב ברודניק, ברודזול, בסטרופקוב, בצאנז ובשינאווא. נפטר ב-ו' טבת ה'תרנ"ט (1898). ציונו בעיר שינאווא שבאוקראינה. חי כ-85 שנים.

אביו: אדמו"ר רבי חיים מצאנז. **אמו:** מרת רחל פייגא (בת ר' ברוך פרנקל-תאומים מלייפניק בעל ה"ברוך טעם"). **מרבתי:** ר' שר שלום מבעלזא, ר' צבי הירש מרימנוב. **נשותיו:** מרת טאבע (זיווג ראשון- בת ר' אריה לייב בעל "אריה דבי עילאי"), מרת דבורה (זווג שני- בת ר' מרדכי זילברשטיין- אב"ד הולשיץ), מרת בריינדיל (זווג שלישי- בת ר' יהודה צבי אייכנשטיין מרוזלא), מרת חנה רחל (זווג רביעי- בת ר' צבי הירש- אב"ד לעשנב), מרת שיינדיל (זיווג חמישי- בת ר' אברהם גווירצמן מגורליץ). **ילדיו:** מאשתו טאבע- ר' נפתלי. מאשתו דבורה- מרת חיה שרה (אשת ר' אלעזר בינדיגר משינאווא), ר' משה (ממלא מקום אביו בשינאווא ובצאנז), מאשתו חנה רחל- מרת מרים מלכה (אשת ר' נפתלי רובין רב בושיניצה), מרת פייגא ביילא (אשת ר' מנחם מנדל הלברשטאם רב בפריסטיק ובדוקלא), ר' אברהם שלום (מייסד חסידות סטרופקוב), ר' אריה לייביש מטארנא, ר' שמחה ישכר בער (אדמו"ר בצישינוב). **מספריו:** ידברי יחזקאל

פעם בא איש אחד לרבינו לפני תפילת שחרית, והתאונן, שהממשלה רוצה ליקח ממנו בעל כורחו את האכסניה שלו לצורכם, ועל-כן ביקש מהצדיק שיתפפל עבורו, שיניחו לו. לפליאתו המרובה ענה הצדיק: "אדרבה, תיכף ומיד קח את כל בני ביתך ותצא מהבית הזה בלא שום עיכוב", והאיש טען לפני רבינו שעל כל פנים יפנה את אנשי ביתו, עד לאחר שיתפפל, אולם הרב אמר לו, שלא יתעכב אפילו לזמן קצר, רק תיכף ומיד יוציא בני ביתו מהבית, וכן עשה האיש, שציווה לכל בני ביתו, שייצאו מהבית.

רגע אחר שיצאו כולם, נתמוטטו קורות הבית, ונפל והתרסק הבית, רק גוי אחד, שהיה שם בחדר אחד, נשאר ומת. כאשר קראו האיש למשפט על אשר הגוי שנשאר שם ומת, העידו שכניו, שהלה הכריז, שכולם ייצאו, רק הגוי הזה לא שמע, וע"כ מת שם, וראו כולם רוח קדשו של מרן הקדוש שציווה לאיש, שייצא תיכף ומיד מביתו, כך שלא יהיו בסכנת מוות רח"ל, וניצלו כל היהודים מהבית בזכות רבינו.

פעם בא לפני רבינו אברך, שנכנס בו דיבוק, והדיבוק ביקש מהצדיק, שיעשה לו טובה, אמר לו רבינו: "איננו רבי, איננו יכול". אמר הדיבוק: "לי אתם אומרים שאינכם יכולים? כשהייתי מסתופף בין האילנות שמעתי רעש בין האילנות, שאלתי: 'מה זה?', אמרו לי: 'ר' יחזקאל שינאווא הולך כעת לעשות קידוש', ואכן נשאר הדיבוק שם אצל רבינו, ולבסוף עשה לו טובה ועזב את האברך.

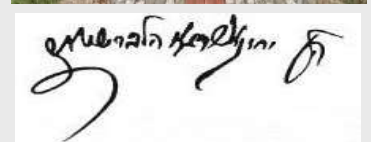
איש אחד מחסידי רבינו התאונן לפניו, שחתנו אינו מתנהג כראוי, ושאל את הצדיק: "מה לעשות?", ענה הרב: "שיתשדל שחתנו יבוא אליו לשבת אחת והכל יבוא על מקומו בשלום". אך כאשר ביקש מחתנו שיבוא לרבו - הלה סירב. כאשר נסע שנית לרבו ואמר, שחתנו אינו מסכים לבוא עמו, אמר רבינו: "אל תדאג, עכשיו הוא יבוא" כעבור זמן מה בא אליו חתנו ואמר לו, שברצונו לנסוע לרבינו, חותנו שמח מאוד שהוא רוצה לבוא, כאשר הגיע לשינאווא אמר חתנו להגה"ק משינאווא: "האם חכמה להכריח אותי לבוא אליך? הלא בכל לילה בא אליי כבודו ומכה אותי במקלו, שאסכים לבוא אליו לשינאווא".

בגודל ענוותנותו קרא הצדיק למשמשו ואמר לו: "האם לא ראית אותי בכאן בכל לילה? הלא כל הזמן הייתי בביתי ולא כדברך, שהלכתי לביתך להכריח אותך לבוא. אלא מאי, מכל מצווה נברא מלאך, והמלאך הזה יש לו צורת האדם שברא אותו, ואותו מלאך ממלא את השליחות, מה שהאדם צריך לעשות. והוא הדבר גם כאן: המלאך שנברא מאחד ממצוותי, אשר יש לו אותו צורה כמוני, הוא בא אליך והכה אותך, שתבוא לשינאווא".

פעם אחת נכנס אל הגאון חתן אחד והתאונן לפניו, שעוד מספר שבועות תתקיים חתונתו, ומנהג המקום בעירו, שהחתן עולה בעליית "מפטיר", ויצטרך לומר את ההפטרה בקול רם, והיות שאינו יודע עברית בצורה טובה, הרי יתבייש ברבים. שאל אותו רבינו: "איה מקום מגוריו ומתי זמן הנישואין?", ואמר לו, שייסע לביתו לא ידאג כלום, שהכל יעבור כשורה. כאשר הגיע שבת קודם נישואיו הופיע פתאום רבינו לעיר, הדבר עורר פליאה בעיני כולם, על מה החליט הרב לבוא בשבת. בשב"ק בבוקר בעת קריאת התורה ביקש הצדיק, שהוא רוצה להיות הבעל קורא כדרכו, ומפעם לפעם היה דרכו לעשות תנועות והיה מכה ברגליו על הרצפה. כאשר קראו לחתן לקרוא מפטיר, התלהב הצדיק ועשה קולות ותנועות במשך כל זמן העלייה ואמירת ההפטרה. אצל הציבור לא היה זה דבר חדש, כי כך הייתה דרכו, וכך הצדיק את החתן, שלא יבוא לידי ביזיון.

רבינו היה מעיין פעם באיזה ספר בעמקות גדולה, ובחוץ ירדו גשמים עזים ונשמעו הברקים ורעמים והיו מפריעים לצדיק לעיין בלימודו, על כן אמר: "נו, נו", ותכף ומיד הפסיקו הברקים והרעמים.

הרב הצדיק הנסתר אברהם יוסף בנימין ברכות זצ"ל - נולד ב-ח' שבט ה'תרפ"ח (1928). שנות ילדותו עברו בין סמטאות יפו בין צדיקים נסתרים ומקובלים, אליהן נפשו נקשרה, ומהם שאב מלוא חופניים יראת שמים ויראת חטא. נמנה עם בני החבורה הקדושה מתל-אביב של ר' משה יעקב רביקוב (הסנדלר הקדוש) ורבי יוסף וולטוך זצ"ל (מנקה/מטאטא הרחובות הקדוש), הרב אברהם יחיאל פיש זצ"ל, הרב יוסף דיין וממקורבי חכם מנחם מנשה ורבי עמרם בלוי זצוק"ל. הרב אברהם יחיאל פיש העיד כי רבינו היה מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים שבדורינו. רבינו הסתיר עצמו עד כדי כך שאפילו אחותו לא הכירה אותו ולא ידעה כי מדובר בצדיק נסתר.

רוב חייו התגורר בחדרון קטן בשכונת שבזי, המוכרת יותר כנווה צדק. לא היו לו אישה וילדים. ידע להצניע את עצמו. שמר על קדושה עילאית. נקשר לפשוטי העם אותם אהב אהבת נפש ממש. היה מתארח אצל משפחות שונות שאף הן לא ממש הצליחו להכירו. אחת הסיבות לכך שהצדיקים הנסתרים אינם מתגלים משום שאם הם מתגלים, עליהם להיפטר מן העולם. צנוע, פשוט, שתקן גדול. בביתו הדל, הסתובבו להם עכברים וחתולים. המקרה היה ריק למעט שתיה.

גם בחיצוניותו הסתיר עצמו ללא זקן, כובע קסקט לראשו, לבוש במכנסי חאקי 3/4, חולצה קצרה וסנדלים לרגליו. בעל רוח-הקודש. היה מסתובב ממקום למקום בשיא הפשטות ואוסף צדקה עבור משפחות נצרכות וצדיקים. היה עובר מאדם לאדם ומבקש תן לי עשרה גרוש, וככה קראו לו בבני ברק, "יוסילה עשרה גרוש". נפטר ב-ו' טבת ה'תשע"ה (2014) לאחר ייסורים מרים אותם קיבל באהבה. חי כ-86 שנים. ציונו בהר המנוחות.

סבו: הגאון ר' אליהו ברוך פרלמן. **אביו:** הגאון ר' זכריה (מח"ס 'זה מצאתי ומלא טבא' ומרבניה החשובים של העיר יפו). **אמו:** מרת חיה דבורה פרידה.

על העובדה כי לרבינו היה רוח הקודש מספר משמשו: היות ומצבו הבריאותי של רבינו היה חלש, בשל תעניותיו הרבות ואכילתו המועטת, ביקשתי להביא לרבינו אוכל מזין- מנה פלאפל. לא סיפרתי לו על כוונתי. הוא היה בביתי וביקש מאשתי שתתקשר אליי ותאמר לי שאינו רוצה לאכול פלאפל.

כשאחותו מרת לאה נפטרה, ביקשו להסתיר מידע זה ממנו. והנה מבחין משמשו כי רבינו הפסיק לאכול. כשהתבקש לאכול אמר: "איך אוכל לאכול כשאחותי גאולה באבל?". רבינו כבר ידע כי אחותו נפטרה לבית-עולמה על אף העובדה שלא סיפרו לו.

אחד מהשכנים בתל-אביב היו לו רק בנות והלה ביקש בן. מיד אמר רבינו: "תסלק את הכלב ויבא לך בן". (שכן כלב בגמטריה בן וכן במקום שיש כלב אליהו הנביא לא מגיע) השכן לא הבין מה הקשר ביניהם. אולם באותו שבוע הכלב חלה ומת ובאותו החודש אשתו נפקדה בבן.

בחג הסוכות, רבינו ישב עם משמשו, ביקש הלה לעלות לביתו בקומה הרביעית כדי לסדר דבר מה. אולם רבינו הביט בו ואמר: "אין צורך שתעלה כיוון שהעניין התבטל". המשמש בכל זאת עלה. אולם בהגיעו לביתו הסתבר לו כי מעיני רבינו לא נעלם דבר ואכן העניין שלשמו עלה התבטל. וכן הסתבר לו עד כמה רבינו רחמן שלא רצה שיתאמץ ויעלה לקומה הרביעית.

מסופר על אדם אחד שבתו הקטנה הייתה חולה במחלה קשה ל"ע. הלה הגיע אל המקובל הנסתר הרב אברהם יחיאל פיש. הלה אמר לו: "קח את ר' אברהם יוסף בנימין ברכות ותן לו לישון במיטת הבת והכל יעבור". ואכן כבר למחרת נעלמה לחלוטין המחלה הקשה שפקדה את הבת.

כשרבינו היה חלש ולא יכל להשתתף בלימוד בכולל היה נשאר בבית. אולם כשמשמשו היה חוזר היה אומר לו: "מדוע לא למדתם את הגמרא הזו? ולעיתים אף אמר לו: 'דע לך שלא צריך לקחת בכח. אתה התפללת על עניין זה יותר מדי. אם משמיים רוצים לתת-מוטב. אולם אל לך להפציר בעניין זה יותר מדי!'".

רבים פנו אל רבינו לאחר ששנים רבות לא נפקדו בזרע בר-קיימא. רבינו היה מברכם ולאחר שנה היו זוכים לפרי בטן.

אחד ממקורביו נתקף בר"ה בכאבי בטן עצומים ולא יכל ללכת אפילו לבית-הכנסת. אשתו פנתה אל רבינו וביקשה ממנו שיתפלל עליו. והנה אותו אדם נרדם וחלם שהוא חוזר שלוש שנה אחורה בזמן שהיה בבית-ספר יסודי ורואה שלוקח דבר מה מחברו. לאחר מכן עוצר את הלה בכביש ומבקש ממנו סליחה ומחילה והלה סולח לו. הוא התעורר והבין בשל מה סובל יסורים. החליט לחפש את אותו אחד והנה לאחר התפילה הגיע לספר כדי להסתפר. בזמן ההמתנה לתורו סיפר לו על מה שקרה לו בר"ה כאשר באותה השעה נכחו מספר אנשים במספרה.

הספר התעניין ולאחר שהמקורב אמר את שמו אמר לו הספר שהוא מכיר את אותו אדם כיוון שהלה מוריד סחורה אצלו. עוד הם מדברים ואותו אחד נכנס. האנשים כל הנוכחים היו בהלם. הוא פנה אליו ואמר לו: "הנה כולם שמעו את הסיפור שלקחתי ממך לפני כשלושים שנה מספר דברים. הנה, אני מחזיר לך שטר כסף במקום". כמובן שהלה הסכים לסלוח לו.

הרב המקובל ששון שנדוך זצ"ל המכונה הרש"ם: נולד בבגדד בשנת ה'תק"ז (1747). כונה גם בפני העם חכם ששון עג"מי. ידיו רב לו בכל מקצועות התורה. מקובל. דרשן. מוהל. שוחט. סופר סת"ם, פייטן ומשורר דגול. צייר. בעל קול ערב וחזן בבית הכנסת הגדול "צלאת אל כברי" בבגדד. **מפורסם כאיש מופת ורבים שיחרו לפתחו כדי להיושע.** בעל רוח-הקודש. זכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב. ידוע בקמיעותיו. פעם אחת נעצרו הגשמים בבגדד והקהל נמצא במצוקה גדולה. ר' ששון עלה לתיבה והתחיל לפייט את הפיוט "מדכר עבדכון קודמכון" הלקוח מסידורים כמנהג חלב (ארם צובא) ומיד ירדו גשמים. נפטר ביום ו' טבת ה'תק"ץ (1830). חי כ-83 שנים. ציונו בבגדד.

אביו: ר' מרדכי משה. **אמו:** מרת פרחא. **אשתו:** מרת כאתון. **ילדיו:** ר' מרדכי (בעל "לב המלך"), ר' משה (ראש ישיבה), ר' אברהם, ר' אהרן, ר' מאיר, ר' שמואל ובת. **מחיבוריו:** רוב ספריו נשרפו בשריפה הגדולה שהיתה בבגדד בשנת תרכ"א. **יאמרי ששון-** מוסר הנהגות ישירות **ידבר בעתו-** סדר עבודה שבלב לכל ימות השנה **ישדה לבן-** סודות עמוקים על מזמורי התהילים **מזמור לאסף-** דינים על התפילה, מוסר, שירים ופיוטים **יקול ששון-** תוכחות מוסר דרך שירים ומשלים **יתהילה לדוד-** פירוש על פרק תהילה לדוד עם דרשות ופיוטים. כתב גם פירוש על 'עץ חיים' למקובל רבינו ר' חיים ויטאל (מהרח"ל, תלמידו הגדול של האריז"ל). פירוש תרי"ג מצוות לפי הקבלה.

להלן מספר סיפורים, שהובאו בספר 'הרב ששון ב"ר מרדכי שנדוך' ומהקדמות המופיעות בספריו, ויש בהם כדי ללמדנו מעט על רבנו: לקמעות, שכתב הצדיק יצאו מוניטין וקשה היה להשיג אותם. מספרים, כי ברשותה של דינה אחות הרב המקובל הצדיק יוסף חיים מבגדאד נמצא קמע בכתב ידו של ר' ששון. כל חולה קדחת או חום ששם אותו בבגדיו, מיד הזיע והתרפא. את הקמיע הזה מסרה תמורת משכון יקר. פעם אחת פנה אליה המקובל הצדיק ר' יהודה פתיה זצ"ל וביקש ממנה רשות לפתוח אותו כדי להעתיק ממנו את שמות המלאכים הרשומים בו. אולם היא התנגדה לכך בכל תוקף. לימים חלה ר' יהודה בקדחת, ביקש ממנה את אותו קמע, מסר לידיה משכון יקר ומסרה לו אותו. באותו ערב הוא הבריא. שוב פעם הפציר בה שתתן לו לפותחו. לאחר רוב השתדלות ובקשות, שיש בזה מצווה דרבים, נענתה לפותחו. **כאשר קיבל את אישורה ברעד פתחו- מצא בו חתיכת עוגה.** להפתעתו לא היה גבול, נטלו ואמר: "מי יכול לרדת בסוד ה' ולידע מה יש בעוגה זו שעשאה רבינו". (כך העיד חכם ש.ד.ח.).

מסופר על משפחת חדאד, אשר עסקה בבגדאד בקבורת מתים. פעם אחת קברו בבית העלמין אדם בשעה מאוחרת בלילה. כאשר סיימו את תפקידם ועמדו לחזור לבתיהם, שמעו קול מסתורי, שצעק לעברם: "**עליכם להתחבא מיד מפני אויבים.**" הם נבהלו ועשו כפי שנאמר להם. באותה שעה הסתובבו באותו מקום שודדים ורוצחים במטרה להרוג את כל מי שימצאו בדרכם, וישדדו את כל אשר לו. לאחר שהסתובבו ולא מצאו איש, עזבו את בית העלמין ונעלמו. ראש משפחת חדאד, שניצל בנס עם אנשיו בזכות אותו קול מסתורי, הרים את קולו ואמר: "**אני משביע את מי שהשמיע קול זה, שהציל את חיינו שיגלה את שמו.**"

בלכתו הביתה לישון התגלה אליו הצדיק בחלום והתרעם עליו על שהשביעו. באותה שעה חדאד נָדָר נָדָר, שבכל שנה ישפץ את ציונו של הרב בשל מזג האוויר השורר בעיר ופוגע בציון. כך נהגו לעשות הוא וצאצאיו עד הזמן האחרון לבנות ולטוח מחדש את קברו הנמצא בראש בית הקברות כדי שיבוא הקהל להשתטח על קברו בערב ראש השנה. שנה אחת שכחו לעשות זאת. **אז נראה להם בחלום והזהירם שלא לשכוח, ותיכף ומיד בבוקר השכם יצאו מבוהלים ודחופים לקיים את דבריו.**

פר קבוע נהג לבקר את הצדיק מדי פעם בפעם כדי לספר אותו. באחד הימים, כאשר נכנס לחדרו מצאו יושב עם עוד רב, שאינו מוכר לו. כאשר שאלהו: "מי הרב שהיה עם רבנו?" ענה לו הצדיק: "**דע לך, כי אדם זה הוא אליהו הנביא. אולם אסור לך לגלות זאת. ביום שתגלה סוד זה - תמות!**" הספר שמר סוד במשך שנים. פעם אחת השתכר, נכנס יין יצא סוד וגילה מה שראה ושמע. מיד אחרי זה הוא נפטר. צאצאי הצדיק ר' ששון מספרים כי שמעו מאבותיהם, שהיה מתבודד בחדרו ובני ביתו שמעו דו שיח מחדרו, אם כי אסור היה להם להתקרב לשם.

רבינו נהג לקנות ירקות מהשוק אצל גוי אחד שהכירו וכיבד אותו. פעם אחת הוא ביקר באותה חנות, במקום נמצא בנו של בעל החנות שלא הכיר את הרב ולא נהג בו כבוד כראוי והעליבו. הרב קנה כבד של כבש, חזר לביתו, ייבש אותו, רשם עליו כמה מלים ושם אותו בצלחת במרתף הבית. באותה שעה בן הירקן הרגיש כאבים חזקים בבטנו, והאבטיחים והדלועים זזו ממקומם והחלו מכים על ראשו. בעודו מתפתל מכאבים, תחקרוהו הוריו לנעשה, והשיב, כי מיד לאחר שהעליב את היהודי קרה לו מה שקרה, הם הבינו למי נעשה עול זה. הם מיהרו אל רבינו והתחננו אליו שיסלח לבנם ויתפלל עליו שיתרפא. הרב נענה להם, שפך מים בצלחת של הכבד. ברגע שהמים ניקו את הכבד מדם - הבן חזר לאיתנו.

מספרים, שהיה גוי אחד צורר היהודים, שהיה בא תמיד לבית המדרש, מקום התלמוד לחכמי בבל, והיה מלכלך את המקום בכוונה וזורק שם אשפה. סיפרו לרבינו מעשה הגוי, אמר להם הצדיק: "**תביאו לי שיפוד עם כבד, ותודיעו לי כשיבוא הגוי.**" לא חלף זמן רב והגוי בא כמנהגו, ללכלך מקום מקדש מעט.

נטל רבינו את השיפוד, הבעיר גחלים והחל לצלות הכבד, באותו רגע החל הגוי לצעוק ולהתפתל מכאבים נוראים וצעק: "**אוי, הכבד שלי נשרף!!!**", לקול צעקותיו התאספו עוברים ושבים ותהום העיר, ורבינו ממשיך לצלות הכבד. אמר להם הגוי: "לכו לחכם ששון, תבכו לפניו בשבילי שיפסיק לצלות את הכבד, ואני מבטיח מהיום והלאה שלא לצער שום יהודי", כשבאו לפני הצדיק בוכים וצועקים בני העיר, נעתר להם רבינו והגוי שב לאיתנו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של הצדיקים או של הקברים
או אם לא שמנו את תמונת הצדיק או הקבר
יש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com**

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים